

Hvilken betydning har socialt efterværn for ungdomskriminaliteten?

Speciale i kriminologi skrevet af Julia Lynge Ezeikiassen

Institut for Samfund, Økonomi og Journalistik

Vejleder: Annemette Nyborg Lauritsen, Lektor, Ph.d.

Afleveringsdato: 14. januar 2024

Antal ord: 18.915

Titelblad

Navn: Julia Lynge Ezekiasen

Opgavetype: Speciale

ECTS-point: 30

Antal sider: 69 inkl. forside

Antal tegn (ingen mellemrum): 108.717

Antal tegn (med mellemrum): 127.462

Vejleder: Annemette Nyborg Lauritsen, Lektor, Ph.d.

Afleveringsfrist: 15. januar 2024, kl. 12:00

Samfundsvidenskab, kandidatuddannelsen

Institut for Samfund, Økonomi og Journalistik

Iisimatusarfik – Grønlands Universitet

Bilag: Afleveret elektronisk som vedlagte dokumenter ved specialeaflevering

Abstract

The main focus on this thesis is juvenile delinquency and aftercare in a societal aspect that centralizes in the capital municipality in Greenland. Unfortunately, the overall statistics of crime in Greenland is very high, but contemporary there is a lack of previous surveys and available information, especially on this particular topic. It is interesting to approach this topic in the regard of that the youth is one of the main resources of Greenland. The curiosity of the societal conditions in Greenland is among other concerned around the difficulties and challenges in the main concept of social inequality. In addition, the assignment explores the elements from the theories about the forms of capital by Pierre Bourdieu and both total sociocultural heritage and cultural heritage across generations by Gustav Jonsson.

This project regards to answer three key questions whereas the first is about young individuals who commit crime, specifically to evaluate the factors of their background and upbringing. The second research question examines to identify the public administrations efforts of aftercare. Lastly, the focus will rely on the assessment of relief measures by The Department of Prisons and Probation and the implementation of them. Based on these research questions this thesis will present a hypothesis. The assumption explains that the lack of aftercare of the socially vulnerable young people entails in deterioration of quality of life, such as engaging in substance abuses, poor attachment to the labour market etc. The purpose of collecting this information is to supply with results in order to initiate further discussions in the research are.

The scientific theoretical approach of this thesis is based on the hermeneutic approach, where the process of analysing the result focuses on the value of interpretation. This approach involves the achieved facts by developing the understanding of the problem statement in the researched are. To succeed this project the qualitative approach is used as a research method, where the semi-structured interviews are applied as a source to collect empirical data. The statements by the informants to the interviews have been assembled and used in the process of analysing.

The results of this thesis are presented in the last section of this paper, followed by an analysis in a theoretical perspective and a comparison in a national point of view. The motivation for it is to contribute in further knowledge in a more broad view and provide in relevant advocacy.

Indholdsfortegnelse

Titelblad	2
Abstract	3
Indledning	7
1. Motivation for valg af emne	8
2. Problemfelt.....	9
2.1 Problemstilling.....	9
2.2 Problemformulering.....	12
2.2.1 Arbejdsspørgsmål	12
2.2.2 Hypotese.....	12
2.3 Afgrænsning	12
3. Begrebsafklaring	12
3.1 Mørketal.....	13
3.2 Social arv	14
3.3 Kontrolformer	15
3.4 Efterværn i Grønland.....	16
4. Specialets opbygning	16
5. Videnskabsteori	17
6. Metode.....	19
6.1 Forskningsdesign.....	20
6.2 Empiriindsamling.....	20
6.3 Redegørelse for valg af interviewform og interviewguides.....	20
6.4 Sekundær empiri.....	23
6.5 Tilgang til feltet.....	24
6.6 Ethiske overvejelser af hensyn til informanterne	24
6.7 Analysestrategi	25
6.8 Kvalitetsvurdering	26
7. Teoretisk ramme.....	27
7.1 Kapitaler og habitus	27
8. Baggrundsviden til analysen	29
9. Analyse.....	34
9.1 Er der nogle særlige sociale faktorer ved de unge lovbyrderes opvækst?	34
9.1.1 Ulighed i samfundet.....	34

9.1.2 <i>De særlige sociale faktorer</i>	35
9.2 Hvilke indsatser er der for socialt udsatte unge?	38
9.2.1 <i>Efterværn</i>	38
9.3 Hvilke foranstaltninger og behandlingstilbud findes der for de unge lovbyggere i Kriminalforsorgens regi?	49
9.3.1 <i>MUMIK – vejen til forandring</i>	50
10. Analyse i teoretisk perspektiv	51
10.1 <i>Kapitaler i forhold til de socialt udsatte unge</i>	51
10.2 <i>Socialt udsatte unges habitus</i>	54
10.3 <i>Social arv og social ulighed hos de socialt udsatte unge</i>	55
11. Diskussion	57
12. Konklusion	59
13. Perspektiverende bemærkninger	61
13.1 <i>”Vold løser ikke problemer – vold skaber problemer”</i>	61
13.2 <i>Institutionsbørn der prostituerer sig for hash</i>	62
13.3 <i>Døgninstitutioner der ikke kan magte særligt udsatte unge</i>	62
13.4 <i>Mangel på ressourcer på socialområdet</i>	63
14. Litteraturliste	64
<i>Bøger</i>	64
<i>Rapporter</i>	65
<i>Forskning</i>	65
<i>Videnskabelige artikler</i>	66
<i>Lovgivning</i>	66
<i>Internetsider</i>	66
<i>Billeder, figurer og tabeller</i>	67
<i>Bilag</i>	69

Indledning

Grønland er verdens største ø med et befolkningstal på omkring 56.000. (Grønlands Statistik, pr. 1. April 2023) Selvom folketallet til sammenligning til andre nordiske lande er relativt lavt er der et højt kriminalitetstal i landet.

Kriminalitet er et bredt begreb der både omfatter personfarlig kriminalitet, berigelseskriminalitet, økonomisk kriminalitet og ungdomskriminalitet. Sidstnævnte er bekymrende højt i en grønlandsk sammenhæng. (Grønlands Politis Årsstatistik 2022) Hvilke faktorer kan være årsagerne til denne tendens? I et samfundsvidenskabeligt perspektiv er området desværre en del underbelyst, selvom det er en velkendt og væsentlig problemstilling i det grønlandske samfund.

Hovedformålet med dette speciale er derfor at belyse påstanden om, at manglende tilbud af efterværn kan medføre at unge der er blevet anbragt udenfor hjemmet kan komme på afveje i livet. Teorierne social arv, kapitalformer, ulighed i samfundet samt habitusbegrebet fra sociologien og kriminologien inddrages som værktøjer til, at argumentere for tingenes tilstand.

I første del af specialet vil problemstillingen blive introduceret med beskrivelse af forhistorien for det grønlandske samfund under moderniseringsprocessen. I den anden del redegøres der for metoden og videnskabsteorien, hertil forskningsstrategi samt fremgangsmåde og behandling af det empiriske data. I den tredje del vil de empiriske indsamlinger fra seks valgte informanter blive præsenteret og analyseret med anvendelse af teorierne. Dette for at give en indsigt i viden om specialets problemformulering om hvilken betydning efterværn har for ungdomskriminaliteten. Den sidste og afsluttende del af specialet vil afdække perspektivering i et sociologisk aspekt.

1. Motivation for valg af emne

Verdens bedste kriminallov

Min interesse for faget kriminologi begyndte i starten af mit bachelorforløb på Ilisimatusarfik. Det er især problemstillingerne omkring det høje kriminalitetstal, herunder lovbrud i form af personfarlig kriminalitet, de indsattes trivsel i anstalten og anstaltens funktion som jeg synes er spændende at studere. Det har derfor resulteret i en undersøgelse af resocialisering af de indsatte i anstalten i Nuuk, som jeg udførte i forbindelse med mit bachelorprojekt.

Resocialiseringsprincippet og gerningsmandsprincippet bliver vægtet i den grønlandske kriminallov, hvilket er årsagen til at den bliver kaldt for *Verdens bedste kriminallov*. Kriminalforsorgen i Grønland udtrykker at der er succes med flere behandlingstilbud til de indsatte, men virkeligheden viser et helt andet billede, hvilket også bliver understøttet af denne forskningsundersøgelse der er blevet foretaget: *"Anstalten – frihedsberøvelse i Grønland"* af Annemette Nyborg Lauritsen. Derudover har Bonnie Jensen lavet ph.d.-afhandlingen *"Barndomshjem eller børnehjem?"* som behandler emnet omkring anbringelser udenfor hjemmet i Grønland.

I denne kandidatafhandling finder jeg det interessant, at undersøge sammenhængen mellem ungdomskriminaliteten og socialt efterværn ud fra et særligt fokus på Kommuneqarfik Sermersooq.

2. Problemfelt

Det følgende afsnit vil komme ind på specialets problemstilling, hvor der vil blive lagt vægt på viden om kriminaliteten og anstaltens funktion i Grønland i et historisk og samfundsmæssigt perspektiv. Afsnittet vil danne ramme for tilblivelsen af opgavens problemformulering.

2.1 Problemstilling

Et historisk perspektiv der er relevant i forhold til denne problemstilling er den moderniseringsproces der skete tilbage i 1950'erne. I begyndelsen af det 20. århundrede var samfundsstrukturen baseret på et fanger- og fiskersamfund, hvor den stolte fanger forsørgede hele familien. Forholdene ændrede sig drastisk da der fra politisk side blev foretaget en danisering af hele landet med fokus på urbanisering. Begrundelsen for at der var et ønske om et moderne Grønland kan både inddeles i eksternt- og internt bestemte årsager. 2. Verdenskrig spiller en stor rolle for de eksternt bestemte årsager, da der med etableringen af FN fulgte en afkoloniseringsideologi verden over. En anden årsag var en gruppe danske journalisters beretning om, at Grønland var fattigt og tilbagestående, hvilket satte gang i udviklingsprocessen. Ved de internt bestemte årsager kom man frem til, at der var potentiale i indhandlingen af fangstprodukterne. Dermed var situationen for naturalieøkonomi udskiftet med pengeøkonomien. Den sidste årsag var, at der gennem en såkaldt *grønlandsk elite* blev udarbejdet mål for, at højne grønlandernes kulturelle og materielle levevilkår. Det er dog relevant at nævne, at danske embedsmænd som regel overtog den position og status de grønlandske embedsmænd havde hvilket ikke var til gavn for den grønlandske elite. (Skydsbjerg, 1999:10-21) Disse forandringer medførte et identitetstab og en forvirring i den grønlandske befolkning, hvilket kom til udtryk i form af alkoholproblemer, arbejdsløshed og kriminalitet. Der blev dog ikke foretaget forebyggende indsatser ved de negative konsekvenser, da man antog at de var en del af moderniseringens overgangsfase. (ibid. s. 21) På det politiske plan har der ikke været det største fokus, selvom der er blevet fremlagt viden fra forskningsundersøgelser om anstalterne og de indsattes forhold samt blevet udarbejdet rapporter på området. Ansvarsområdet bliver kastet frem og tilbage mellem de grønlandske politikere og den danske regering af den årsag at justitsområdet er et politisk ressortområde der ikke helt er hjemtaget endnu.

Begrebet *social arv* kan relateres til denne problemstilling, da sociale problemer og misbrugsproblemer i den primære socialisering af barnet kan vanskeliggøre opvæksten. Det kan derfor have en negativ påvirkning på børn og unges udvikling i deres videre forløb i skole- og uddannelsessystemet samt give en dårlig indgang til arbejdsmarkedet med arbejdsløshed som konsekvens. (Ploug, 2007:11-12)

Denne form for ressourcervagthed kan gå i social arv, hvor ressourcervage familier ikke har samme værktøjer til at støtte deres børn i en skole- og uddannelsesmæssig sammenhæng. De socioøkonomiske faktorer med kendetegn ved ressourcervagthed, forringet uddannelses- og beskæftigelsesmæssige situation kan ligeledes medføre at individer kan komme på en kriminel løbebane hvor de negative konsekvenser af anstaltsanbringelse styrker udviklingen i en negativ retning.

Den grønlandske kriminallovs resocialiseringsprincip har til hensigt at hjælpe individer på rette kurs i livet igen, men virkeligheden viser et andet billede.

En forskningsundersøgelse om anstaltens funktion konkluderer, at anstalten er et fængsel i forklædning hvor disse negative konsekvenser af fængslet; stigmatisering, institutionalisering og prisonisering i høj grad kan genkendes. (Lauritsen, 2011:336) Resocialiseringschefen fra Kriminalforsorgen i Grønland informerede blandt andet i 2018, at der var velfungerende resocialiserende tilbud. (Ezekiasen, 2018:15) Dog er det svært at finde en sammenhæng mellem disse udtalelser og de forskningsundersøgelser der er på feltet.

Statistiske undersøgelser viser at kriminalitetstallet i Grønland stadig er høj, hvor det især er mængden af personfarlig kriminalitet, herunder seksuelle overgreb og vold, der ligger højt. Grønlands Politis årsstatistik fra 2022 viser blandt andet, at seksual- og voldsforbrydelser stadig er et stort samfundsproblem. Anmeldelsestallet for seksualforbrydelser er i Grønland otte gange højere end i Danmark og Færøerne. I Grønland bliver der anmeldt mere end fire gange flere voldsepisoder pr. indbygger i forhold til Danmark og 10 gange flere end på Færøerne. (Grønlands Politi, Årsstatistik 2022:2)

I perioden 2018-2020 sker der en stigning af det samlede antal anmeldelser af overtrædelser af kriminalloven. Tallene for 2018 ligger på 3.449, hvorimod det i 2020 er registreret hele 5.057 anmeldelser. Til sammenligning blev der i 2021 anmeldt 4.649 lovovertrædelser og i 2022 blev der i alt registreret 4.246 anmeldelser.

Hvis man dykker ned i tallene for ungdomskriminaliteten, det vil sige den kriminalitet der bliver begået af personer mellem 15 og 17 år, oplyser årsstatistikkerne fra Grønlands Politi at antallet af anmeldelser for lovovertrædelser ligger højt. I 2018 var tallene på 213. Det efterfølgende år ligger tallet på 235, i 2020 var tallene steget til 376 og i 2021 var det på 377. Årsstatistikkerne belyser dermed, at ungdomskriminaliteten i Grønland er et samfundsproblem.

I den seneste Årsstatistik fra 2022 argumenterer Grønlands politidirektør for at et fald i udviklingen for ungdomskriminalitet skyldes politiets fokus på ressourcer der er blevet brugt til forebyggelsesarbejde. Det registrerede tal for 2022 var på 306 anmeldelser for lovovertrædelser med relation til ungdomskriminalitet. (ibid. s. 2)

En interessant vinkel i forhold til problemstillingen er, at forskning påpeger at det i mindst 45 procent af indsattes journaler 2015-16 er registreret at de har været udsat for omsorgssvigt i barndommen.

Lauritsen belyser også at minimum 41 procent af de unge indsatte i alderen 18-24 år, havde været anbragt i døgninstitution. (Lauritsen, 2017:176-177)

I et samfundsvidenskabeligt perspektiv er det relevant, at inddrage dette som et kritisk problem, da der de seneste år har været en del fokus på massivt omsorgssvigt af børn i hele Grønland. En undersøgelse fra 2015 viser blandt andet, at 4,2 procent af børn og unge var anbragt uden for hjemmet hvorimod det i Danmark var på ca. 1 procent i 2016. (Børn og Unge – Status i Grønland, 2019:18) Ifølge en anden rapport var opdateringen af handleplanerne for de anbragte børn og unge i Grønland ligeledes mangelfuld, hvoraf mange ikke engang havde en handleplan. Relevant viden vedrørende efterværnsforanstaltninger fra Kommuneqarfik Sermersooq er begrænset, da der under indsamlingen af oplysninger til undersøgelsen havde været et arbejds- og tidspres. I den tidligere Qaasuitsup Kommunua (nu delt i Avannaata Kommunua og Kommune Qeqertalik), Qeqqata Kommunua og Kommune Kujalleq blev der i 2014 hjemgivet 36 børn, hvoraf 26 med efterværnsforanstaltning og 10 uden. (Dep. for Familie og Justitsvæsen, Selvstyret 2014:6) Mangel på arbejdskraft, herunder sagsbehandlere på socialområdet er en velkendt udfordring i Grønland, hvilket også bliver bekræftet ved denne undersøgelse.

Den stigende ungdomskriminalitet påvirker hele det grønlandske samfund på flere niveauer, da de unge er Grønlands fremtid. Af den årsag finder jeg det relevant, at undersøge hvilken betydning socialt efterværn har for ungdomskriminaliteten i Grønland.

2.2 Problemformulering

Hvilken betydning har socialt efterværn for ungdomskriminaliteten?

2.2.1 Arbejdsspørgsmål

1. Er der nogle særlige sociale faktorer ved de unge lovbryderes opvækst?
2. Hvilke indsatser er der for de socialt udsatte unge?
3. Hvilke foranstaltninger og behandlingstilbud findes der for de unge lovbrydere i Kriminalforsorgens regi?

2.2.2 Hypotese

Udover min problemformulering og arbejdsspørgsmål har jeg opstillet denne hypotese der i den afsluttende del af specialet enten vil blive bekræftet eller forkastet;

Grundet den mangelfulde indsats ved efterværn af socialt udsatte unge, får flere af disse unge forværret deres livskvalitet, herunder i form af misbrugsproblemer og dårlig tilknytning til uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedet. Disse problemer medfølges ofte af, at der begås lovbrud hvilket øger statistikken for ungdomskriminaliteten i Grønland.

2.3 Afgrænsning

I dette speciale vil fokusområdet være rettet mod socialt udsatte unge og unge lovbrydere hvor målgruppens alder er fastsat til 18-23 årige og efterværnsforanstaltninger på socialområdet i Kommuneqarfik Sermersooq med et særligt fokus på Nuuk. Jeg mener at min afgrænsning kan belyse problemstillingen i dette pågældende område og ligeledes være med til, at vise hvilke tendenser der kan være for ungdomskriminaliteten i resten af landet.

3. Begrebsafklaring

I dette afsnit vil jeg definere hvordan de centrale begreber skal forstås og anvendes i specialets sammenhæng. Jeg har valgt at behandle begreberne; *mørketal*, *social arv*, *kontrollformer* og *efterværn i Grønland*, da jeg mener de har relevans i forhold til forståelsen af opgavens problemformulering. Begrebsafklaringerne vil hver især præsenteres i tre underafsnit, hvor der inddrages baggrundsviden og udfoldes forskellige teoretiske antagelser om dem.

3.1 Mørketal

Ved kriminalstatistikken er der flere væsentlige faktorer der kan hjælpe med at give et billede af hvordan kriminaliteten er i et givent sted. Indenfor kriminologisk videnskab bliver det dog debatteret om den registrerede kriminalitet i kriminalstatistikken kan være repræsentativ for den faktiske kriminalitet, også kaldet den totale kriminalitet. Den totale kriminalitet kendetegnes ved, at det er den samlede mængde af lovovertrædelser i et samfund. Kritikken er at den registrerede kriminalitet ikke viser et realistisk billede af kriminalstatistikken, da den også indeholder den kriminalitet der ikke bliver registreret. Udfordringerne ved dette er at man ikke kan vise udviklingen i kriminaliteten, herunder om den er faldende, stagnerende eller stigende. Lovovertrædelser der ikke registreres betegnes som mørketal. Mørketal kan defineres ved skjult kriminalitet, det vil sige de forbrydelser der ikke anmeldes eller registreres og derfor ikke bliver offentliggjort. Årsagerne til skjult kriminalitet kan være forskellige, heriblandt nære relationer der eksempelvis forhindrer personer i at anmelde seksuelle overgreb eller vold. Andre grunde kan være lovbrud der ikke bliver opdaget, anmeldte lovbrud der ikke bliver registreret eller rapporteret fra politiets side samt anmeldte og registrerede lovbrud der ikke bliver opklaret. En anden antagelse er om det er en metodisk fejl, at mørketal ikke kan aflæses i kriminalstatistikken. Denne antagelse vælger jeg ikke at uddybe på grund af opgavens omfang.

Et eksempel på nære relationer i et tæt samfund kan være at en kioskejer vælger, at give en verbal skideballe til en tyv og ikke melde vedkommende til politiet grundet deres kendskab til hinanden. Der vil i udgangspunktet være større sandsynlighed for, at et tyveri i en større by bliver anmeldt til politiet. Disse to hændelser skaber debatten om den måde vi fortolker kriminalitet på. Den ene bliver en del af mørketallet, hvorimod den anden kommer med i kriminalstatistikken. (Høigård & Finstad, 1997:69-71)

Som en fortsættelse kan man inddrage perspektivet om at den meningsdannende proces af lovbrud og lovbyggere, fører os til de sociale konstruktioner vi kender som *kriminalitet* og *den kriminelle*. Lovgivningen ses som en social vedtagelse hvor afvigende eller uønsket adfærd hører under kategorien for handlinger der er strafbare.

Kriminalitet kan også opfattes som et grundlæggende naturgivent fænomen, hvor der er tendenser for at den kriminelle person stigmatiseres som et ondt menneske. Man kan dog diskutere hvorvidt denne opfattelse rækker. Nogle handlinger accepteres moralsk, som for

eksempel at det accepteres når et menneske bliver slået ihjel hvis det sker i forbindelse med en krig. (Sørensen, 2013:24)

Det er interessant at kigge nærmere på vurderingen af selve handlingen der fører til lovbrud, da der er flere måder at fortolke det på. Høigård pointerer også at udfordringen herved er, at det giver et indtryk af at man tæller de samme fænomener ind i kriminalstatistikken. Her tales der om den rene handling der er i strid med loven. Endvidere påpeger Høigård at antagelsen om kriminalitet som social relation mangles i aflæsningen af kriminalstatistikken. Dette bygger på at kriminalitet ikke begås uden indblanding af relationer i samfundet. Som det kendes i dag er kriminalitet kendetegnet ved selve handlingen der er isoleret fra samfundets fortolkning af handlingen. I modsætning til det argumenterer Høigård for, at kriminalitet kan være en egenskab ved relationen. Således at der er en sammenhæng mellem samfundsmæssige forhold og det individ der begår lovbrud. (Høigård & Finstad, 1997:69-71)

Afslutningsvis er det relevant at nævne perspektivet om hvor politiet vælger at lægge deres prioritering i forhold til kontrolressourcerne, da deres indsatser udformes i kriminalstatistikken. Høigård kommer eksempelvis ind på, at den kriminalstatistik der kan aflæses i politiets årsrapport allerede har udvalgt nogle fokusområder ud fra lovbrudskategorierne. (ibid. s. 72)

3.2 Social arv

Social arv er et begreb der er opfundet af den svenske psykiater Gustav Jonsson, der også udgav en bog med titlen *"Det sociala arvet"*, som tog afsæt i hans doktorafhandling der blev publiceret i 1967. Ved hjælp af sine empiriske undersøgelser, fik han udarbejdet en udvidet teori om den sociale arv. Teorien forstås ved at kriminalitet og anden form for afvigelse *arves* og at afvigelse består fra generation til generation. Derudover kom han med disse grundlæggende teser; at afvigelse bliver talmæssigt mere omfattende fra generation til generation, og at afvigelserne bliver mere alvorlige fra generation til generation. Selvom Jonssons teori efterfølgende er blevet kritiseret, så har hans begreb om social arv banet vejen til emner der vedrører en persons udbytte af uddannelsessystemet og placering på arbejdsmarkedet ud fra opvækstvilkår. (Ploug, 2007:11-12)

Kritikken udfoldes ved at man ikke kan anvende begrebet social arv alene, men at det er en nødvendighed at kunne inddrage andre forhold såsom påvirkninger fra velfærdsstatens

institutioner samt hvilken rolle samfundsmæssige strukturer og institutioner har for individet. (ibid. s. 15)

Gennem tiden har undersøgelser vist, at social arv, herunder negativ social arv, ikke arves direkte som ellers opfattet. Der er belyst en sammenhæng mellem belastet social- og helbredsmæssig opvækst og senere sygdom, arbejdsløshed og kriminalitet i voksenlivet. Dog påviser konklusioner fra Socialforskningsinstituttet fra 1999 at selvom der er risici forbundet med negativ social arv, er det ikke en lovmæssighed.

Anvendelse af begrebet i forhold til forskning og undersøgelser kan derfor baseres på forståelsen af at adfærdstendenser og holdninger til livsværdier, i en bred forstand, kan have en påvirkning på et barns opvækst.

Ved undersøgelse af social arv er udfordringen argumentet for, at kunne påvise en årsagssammenhæng mellem nutid og fortid. Forstået på den måde, at forskning skal kunne påvise hvordan social arv er opstået. Dette kan gøres ved at anvende teorien om kapitalformerne for social-, kulturel- og økonomisk kapital. I en teoretisk gennemgang kan man belyse hvilken indflydelse disse tre former har for individets muligheder i livet. (ibid. s. 14-17) Teorierne uddybes og beskrives yderligere i afsnit 7 af opgaven.

3.3 Kontrolformer

Samfundsstrukturens betydning i forhold til kriminalitet er en interessant vinkel, at studere for at få indsigt i hvorfor individer kan agere som de gør. Dette kommer den norske kriminolog, Nils Christie, ind på ved sin teori om tætte samfund. Faktorerne der måles i denne teori er forholdet mellem gensidig afhængighed og synlighed.

Christie pointerer at der er en større tendens for selvtægt, det vil sige at tage loven i egen hånd, i småbyer og bygdesamfund. Som det nævnte eksempel om tyveriet ved afsnittet om mørketal, kan der i små bosteder være mindre villighed til anmeldelse af lovbrud. På den anden side kan gennemsigtigheden, ud fra et kontrolsynspunkt, være en fordel fordi handlingerne med større sandsynlighed bliver opdaget.

Individet er synligt for de fleste i det lille og tætte samfund, og hvad man ikke ser hører man ofte om. Desuden kan der være en tendens for større afhængighed til hinanden, hvilket kan karakteriseres ved maksimal uformel kontrol.

Uformel kontrol kendetegnes ved, at man sikrer bestemte normer og værdier følges i et bestemt sted. Efterlevelsen af disse er et centralt træk, hvorimod brud vil blive betragtet som en trussel for den sociale orden. Det kan eksempelvis medføres af udstødelse, da

eksistensen og efterlevelsen af disse normer og værdier er en forudsætning for en meningsfuld og anerkendende deltagelse i det bestemte sted.

Til sammenligning vil større samfund bære mere præg af udførelsen af formel kontrol. Denne form for kontrol kendetegnes ved af den straffende kontrolforanstaltning, som varetages af det strafferetlige system, kan dømme lovbyggere ud fra kriminallovens foranstaltninger. Synligheden er mindre til stede ved større befolkningsgrupper, og individets oplevelse af frihed er større. Christie mener at medierne bliver en form for kanal for kriminalitetsbilledet i samfundet, og hvor forbrydelse og kriminalitet derigennem dannes som angstskabende nyhedsdeling. Der er ikke generel kendskab til gerningspersonerne og baggrunden for forbrydelsen. Af den grund kan man få et indtryk af, at der er større farlighed. (Christie, 1982:25-33)

3.4 Efterværn i Grønland

Med begrebet efterværn forstås de hjælpeforanstaltninger der tilbydes unge der er blevet anbragt på døgninstitution, hvis det vurderes at den unge har behov for at få støtte i overgangen fra en tilværelse i døgninstitutionen til voksenlivet. Det er kommunalbestyrelsen, herunder socialrådgiverne, der senest 6 måneder før barnet fylder 18 år, der skal kontakte barnet for at få afklaret om der skal tilbydes efterværn. Herefter skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om dette, hvis det menes for at være af væsentlig betydning for den unges trivsel, helbred og udvikling. Det tidspunkt den unge fylder 18 år og har accepteret tilbud om efterværn, modtages der støtteforanstaltninger i henhold til §42 i Inatsisartutlov om støtte til børn. Det er dog vigtigt at få understreget, at barnet *ikke* kan kræve, at få hjælpeforanstaltninger, da der ikke er retskrav på at få efterværn. (Inatsisartutlov nr. 20 af 26. Juni 2017 om støtte til børn)

4. Specialets opbygning

De følgende afsnit af specialet vil præsentere 5. Videnskabsteori, 6. Metode og 7. Teoretisk ramme. Disse afsnit vil danne grundlaget for den valgte forskningsmetode, deriblandt hvilke teoretiske og metodiske aspekter der har betydning for undersøgelsen af problemformuleringen.

I afsnit 8 vil baggrundsviden for analysen blive introduceret, hvorefter den indsamlede empiri vil blive fremlagt i afsnit 9. Afsnit 10 vil omhandle en analyse og fortolkning af empirien med inddragelse af de valgte teorier og begreber. Ved afsnit 11 vil diskussion af

processen for specialeskrivningen, herunder behandling af kvalitetsvurdering blive fremført. Resultatet for undersøgelsen vil blive præsenteret som konklusion ved afsnit 12, efterfulgt af perspektiverende bemærkninger i afsnit 13. Afslutningsvis er alle kildehenvisninger samlet under litteraturlisten i opgavens sidste afsnit.

5. Videnskabsteori

I dette afsnit vil jeg komme ind på hvilken videnskabsteoretiske tilgang jeg har valgt, og hvorfor jeg anser det som den mest hensigtsmæssige i forhold til dette speciale. Hensigten med denne undersøgelse er, at identificere de særlige sociale faktorer der er ved de unge lovbryderes opvækst samt undersøge hvilke indsatser der er for de socialt udsatte unge og hvilke foranstaltninger og behandlingstilbud der findes for de unge lovbrydere i Kriminalforsorgens regi. Mit formål med det er, at jeg vil prøve at belyse en sammenhæng mellem socialt efterværn og ungdomskriminaliteten i Kommuneqarfik Sermersooq.

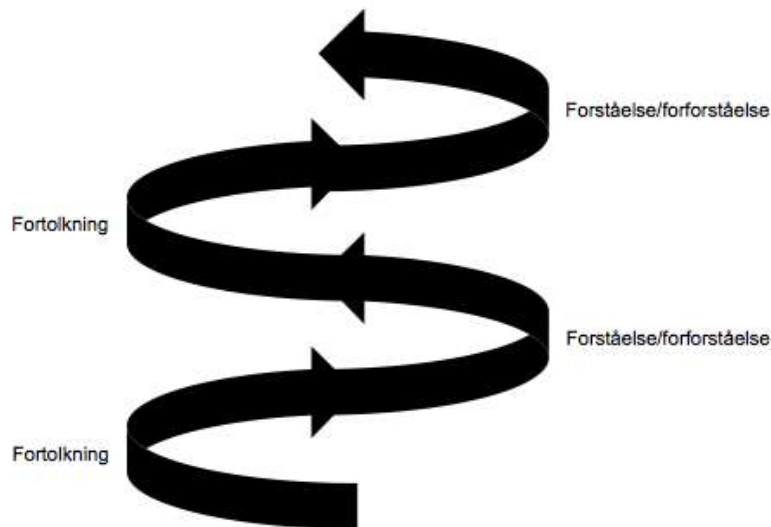
Et videnskabsteoretisk perspektiv jeg vil anvende som fortolkningsmetode er *den hermeneutiske tilgang*, da jeg mener at tilgangen for at viden anses som afhængig af den kulturelle kontekst og undersøgerens forforståelse er relevant ved denne problemformulering.

Hermeneutikken kan inddeles i forskellige udgaver, men i denne opgave finder jeg det mest passende at arbejde kritisk hermeneutisk. På baggrund af afgræsning i opgaven vil jeg ikke uddybe de andre udgaver af teorien.

Ved at arbejde kritisk hermeneutisk vælger forskeren at medbringe fordomme i forståelsesprocessen, og anvender dem derfra til at foretage videre undersøgelser. Ved denne tilgang involveres; 1) at samfundsvidenskaben skal være kritisk, 2) at idealet hverken er universelt eller kontekstuafhængigt, og 3) at idealet må vise sin værdi i praksis. Fordelen ved denne tilgang er, at man kan udfolde begrundelsen for konkret kritik af fejludviklinger i samfundet. Dette baserer sig på erfaringer om sociale teorier om mennesket og samfundet, hvor det er op til forskerne at vurdere validiteten deraf.

(Juil & Pedersen, 2012:137-144)

Den hermeneutiske cirkel illustreres ved følgende figur:

Figur: Hermeneutisk cirkel

Jeg har formodninger om, at den primære socialisering af barnets første leveår spiller en afgørende rolle for det videre forløb til skole- og uddannelsessystemet og til voksenlivet. Undersøgelser bekræfter, at jo tidligere barnet bliver udsat for omsorgssvigt, des værre negative konsekvenser vil der være for udviklingen af barnet, især på dets fysiske og mentale sundhedstilstand. (Naalakkersuisut, 2011:3) Man kan konstatere, at det er en generalisering at sige alle socialt udsatte børn vokser op og havner i samme misbrugsmønstre. Dog kan man ved denne tilgang eksempelvis sige, at fordommen er en forudsætning for forforståelsen, da den hjælper forskeren med, at forstå det der bliver udforsket ved udvidelsen af spørgehorisonten. Jo mindre forståelsen er for traditionen, des mindre vil spørgehorisonten være. Dermed er fordomme afhængige af traditionens formidling af dem. Min forforståelse af specialets problemformulering skal anvendes som værktøj i fortolkningen af den indsamlede empiri.

I erkendelsesprocessen vil min forforståelse bevæge sig hen imod en sammensmeltning af min empiriske dataindsamling og spørgehorisont, hvilket skal resultere i en bredere forståelse af problemstillingerne i vores samfund. Ved fortolkningsdelen argumenterer Hans-Georg Gadamer i 1960, at videnskaben er en praksis der skal kunne skelne mellem gode og dårlige fordomme, ud fra et kriterium om enighed og konsensus. Dermed pointeres det, at en fordomsfri fortolkning i forskning er misvisende, da man allerede

anvender begreber og teorier samt har forventninger og forforståelser af det fænomen man vil forstå. Ved fortolkende samfundsvidenskab forstås den verden, mennesker orienterer sig i og handler i, som en verden der er fyldt med betydning og mening. (Olsen & Pedersen, 2018:125-126) Denne fortolkningskunst vil jeg derfor anvende i forbindelse med bearbejdningen af mine informanternes svar. I min fortolkning af empirien vil jeg lægge vægt på, at der er en mening og betydning i hver enkelt informants forståelse af problemstillingen. I forskningsprocessen er det desuden vigtigt, at tage stilling til subjekt/objekt-modstillingen. Ved subjekt forstås den der undersøger, hvorimod objektet betyder det der bliver undersøgt. Undersøgeren spiller en afgørende rolle for det der bliver undersøgt, da der kan være påvirkning mellem parterne. Derfor er det vigtigt at have grundige etiske overvejelser i forbindelse med empiriindsamlingen, især ved foretagelse af interviews. (jf. Afsnit 6.6 Etiske overvejelser af hensyn til informanterne)

6. Metode

Ungdomskriminalitet og efterværn i Grønland er et underbelyst emne i en forskningsmæssig sammenhæng, hvorfor jeg anser et behov for at foretage en undersøgelse med dette speciale.

For at undersøge problemstillingen har jeg anvendt en kvalitativ tilgang, hvor det empiriske datagrundlag er blevet indsamlet ud fra de valgte informanternes forklaringer og erfaringer. Denne tilgang har en fordel fordi den indeholder muligheder for, at indsamle viden der kan være svær at måle med tal. Metoden karakteriseres blandt andet ved en fortolkende måde at gennemgå empiri på.

Jeg har valgt at det empiriske data indsamles ud fra seks valgte informanter, og disse uddybes yderligere i afsnit 6.3 af opgaven. Jeg har ellers ønsket at interviewe unge lovbyggere i alderen 18-23-årige der afsoner deres dom i anstalten i Nuuk, men dette er beklageligvis blevet afvist da de indsatte ikke ønskede at blive interviewet. Jeg kontaktede anstalten i Nuuk gennem deres mailadresse, og fik svar fra en anstaltsbetjent som tilbød at spørge de indsatte om de havde lyst til at blive interviewet. Jeg fik derefter svar på mail hvor jeg fik forklaret at der ikke var nogle af de indsatte der havde lyst.

Desuden vil jeg anvende nogle valgte teorier og begreber for, at belyse en sammenhæng mellem problemstillingerne i opgaven.

6.1 Forskningsdesign

Ved at arbejde ud fra den kvalitative tilgang kan man indsamle empirisk data ved anvendelse af interviewformen *det semistrukturerede interview*. Denne arbejdsmetode giver mulighed for at udarbejde interviewguides på baggrund af den valgte problemformulering og de tilhørende arbejdsspørgsmål. Hensigten med det er at der skal være en rød tråd gennem hele interviewforløbet og resten af skriveprocessen.

6.2 Empiriindsamling

Det følgende afsnit vil først og fremmest redegøre for de overvejelser der er i forbindelse med empiriindsamlingen, herunder valg af interviewform og udarbejdelse af interviewguides. Som en fortsættelse af dette har jeg skrevet de etiske overvejelser af hensyn til informanterne i det næste underafsnit, hvor jeg især kommer ind på min rolle som interviewer og min valgte fremgangsmåde til forberedelsen af interviewene.

6.3 Redegørelse for valg af interviewform og interviewguides

Det semistrukturerede interviews karaktertræk er udarbejdelsen og anvendelsen af en interviewguide, hvor man har formuleret spørgsmålene ud fra den problemformulering og de arbejdsspørgsmål man har valgt at arbejde med i undersøgelsen. Det er især en fordel at have denne guide når man planlægger at foretage interviewet én gang. Ifølge Bryman kan det semistrukturerede interview variere fra interview til interview, afhængigt af de spørgsmål intervieweren stiller og ud fra de svar informanten giver. Det giver dermed forskeren mulighed for at komme ind på alle ønskede emner. (Bryman, 2012:212)

I forbindelse med udarbejdelsen af mine interviewguides tog jeg udgangspunkt i min problemformulering og mine arbejdsspørgsmål, og arbejdede videre med dem i en brainstorm-metode. Hvert enkelt interview har haft et centralt fokusområde, hvorfor jeg valgte at inddele nogle nøglespørgsmål ved interviewguiden, der havde til formål at indsamle den relevante viden til undersøgelsen. Ved formuleringen af spørgsmålene har jeg lagt vægt på at stille åbne spørgsmål, som skal give informanten mulighed for at uddybe sine svar. Bryman påpeger at en af fordelene ved det er, at respondentens opmærksomhed på emnet kan blive udforsket, da man ikke begrænser spørgsmålet til et bestemt svar. (ibid. s. 247)

Jeg har op til min forberedelse af empiriindsamlingen taget udgangspunkt i Steinar Kvaales opdeling af erkendelsesopgaven, som indebærer syv trin i interviewundersøgelsen; 1) Tematisering: udvælgelse af erkendelsesopgaven, 2) Design: gennemgang af de syv trin med hensyntagen til bl.a. moralske spørgsmål, 3) Interview: forberedelse af hvilken retning man skal tage i forbindelse med informationssøgningen og håndtering af den interpersonelle relation, 4) Udskrivning: behandling af noter, bånd, hukommelse, så de kan bruges til opgavens fortolkningsdel, 5) Analyse: anvendelse og vurdering af den indsamlede empiri ud fra en hensigtsmæssig vurderingsmåde, 6) Bekræftelse: undersøgelse og kvalitetssikring af den information man har indsamlet, hvilket kan give anledning til en fortsat dataindsamling, samt 7) Rapportering: formidling af interviewresultatet og vurdering af det ud fra et moralsk og fagligt hensyn. (Olsen & Pedersen, 2018:177) Ved disse trin har jeg haft fokus omkring den manglende viden om socialt udsatte unge i forbindelse med socialt efterværn. Jeg har været indstillet på, at de valgte informanter kunne komme ind på tunge emner grundet de vanskelige forhold der er forbundet med de socialt udsatte unge. Denne del har især været en motivation for mig, særligt i forberedelserne, både fagligt og ikke mindst personligt.

Bryman forklarer således i sin bog: *"Dress in a way that will be acceptable to a wide spectrum of people."* (Bryman, 2012:218) Dette råd er et blandt mange omkring min rolle som interviewer, som har lagt i mit baghoved siden starten af mit studie på Ilisimatusarfik. Derfor har jeg, angående min fremtoning, bevidst taget et valg om en naturlig og uformel påklædning til interviewene. Jeg er bekendt med, at min faglighed og evner indenfor analyse og kommunikation er væsentlige for resultatet af min undersøgelse. Ligesom ved andre metodiske tilgange, kan der dog være nogle udfordringer forbundet med kvalitative interviews. Ifølge Bryman kan *social desirability bias*, dvs. social ønskelighed, være en af udfordringerne. Ved denne udfordring forstås, at en respondent har en tendens til at besvare et spørgsmål mere positivt, fordi det vil være mere acceptabelt. Den del har jeg især reflekteret over med hensyn til den indsamlede viden om problemstillingerne vedrørende arbejdet med socialt udsatte unge. En fremgangsmåde til denne udfordring kan i følge Bryman være, at man forholder sig upartisk, hvor intervieweren ikke bliver overvenlig eller ikke har et dømmende udtryk på respondentens svar. (ibid. s. 227-228)

En mindre behagelig oplevelse jeg havde til starten af et af interviewene var en uønsket kommentar med en seksuel undertone omkring mit udseende. I forhold til forberedelserne

til empiriindsamlingen er det blevet nævnt af min vejleder, at sådanne hændelser kan ske på det felt man undersøger. Jeg valgte ikke at tage det personligt, da jeg forholdte mig objektiv for ikke at påvirke interviewet.

Jeg har optaget alle seks interviews og transskriberet dem selv ved, at lytte til lydoptagelserne og skrive indholdet ned i et dokument der er udarbejdet som en interviewudskrift. Fordelen ved denne tilgang er at man som interviewer får frihed til at koncentrere sig om emnet og de spørgsmål man har forberedt. Ved behandling af empirien kan man høre interviewet igen og bruge indholdet til analyse og fortolkning, hvorimod man undervejs i et interview kan have travlt med at føre noter og være distraheret hvis man ikke lydoptager det.

Når man efter lydoptagelse af et interview oversætter fra talesprog til skriftsprog er der en række vurderinger og beslutninger man skal foretage sig. Kvale påpeger at det er blevet almindelig praksis, at intervieweren foretager transskriberingen af interviewet. Forstået på den måde at teknologien har givet os en mulighed for, at tage en lydoptagelse af et interview som man efterfølgende kan transskribere. Der findes to forskellige måder at transskribere på, hvor den ene mulighed er at nedskrive interviewet til skriftsprog og den anden mulighed er anvendelse af et program i computeren der kan afkode interviewet.

Der er ingen universal fremgangsmåde for selve transskriptionen, men der er nogle standardovervejelser for det. Man kan anvende en formel skriftsproglig stil, hvor man undlader gentagelser og angivelse af "øh"er. Kvale mener at man som forsker skal vurdere og beslutte sig for hvilken metode der skal bruges, på baggrund af formålet for anvendelse af indholdet. Det kan eksempelvis være at det er nødvendigt at strukturere hele interviewet på skrift, med henblik på at der skal foretages en konversationsanalyse. (Kvale & Brinkmann, 2015:235-238)

Jeg har transskriberet interviewsene i en mere formel skriftsproglig stil og dermed vægtet informanternes udtalelser og formuleringer højere end gentagelser, fyldord og udefinerbare lyde.

Med hensyn til sproget har jeg foretaget fem ud af seks interviews på grønlandsk fordi disse informanternes modersmål er grønlandsk. Dette foregik ganske fint fordi det er blandt mine sproglige kompetencer, som jeg har gode kommunikations- og formuleringsevner i.

I forhold til denne målgruppe har jeg i første omgang transskriberet lydoptagelserne på grønlandsk og udarbejdet interviewudskrifter på grønlandsk. Derefter har jeg oversat dem til dansk, hvorefter jeg har brugt dem til analysedelen i min opgave.

Jeg har foretaget det sidste interview på dansk, fordi vedkommendes modersmål er dansk og det forløb også fint. Transskription af denne lydoptagelse på dansk er blevet anvendt til min analyse. Alle udarbejdede interviewudskrifter er sendt til de respektive informanternes mailadresser, herunder arbejdsmail og officiel post for arbejdsstedet.

Da jeg antager at problemstillingerne og udfordringerne vedrørende ungdomskriminalitet og socialt efterværn i Grønland ikke kun opstår fra ét sted, har jeg valgt at interviewe nogle forskellige grupper der på hver sin måde arbejder med området for socialt efterværn under min skriveproces i forårssemesteret 2021. Først har jeg foretaget et interview af en fagchef i Afdeling for Forebyggelse og Børne- og Familiebehandling samt et andet interview af en anden fagchef i Myndighedsafdelingen i Kommuneqarfik Sermersooq, med henblik på at få en forståelse af kommunens opgaver og arbejdsmetoder i forbindelse med socialt efterværn. Jeg har endvidere interviewet centerlederen i Ungecenteret i Nuuk, som hører under Kommuneqarfik Sermersooq, for at få et indblik i deres daglige arbejde med de socialt udsatte unge. I den sammenhæng har jeg også foretaget et interview af en ansat i døgninstitutionen Kaassassuk i Nuuk, som arbejder med en målgruppe af behandlingskrævende og udad reagerende drenge mellem 12-18 år. For at få et overblik over det massive samfundsproblem vedrørende omsorgssvigt har jeg også interviewet samfundsforskeren Bonnie Jensen fra Ilisimatusarfik, der har lavet en ph.d.-afhandling om børns oplevelser af at blive anbragt på døgninstitution i Grønland. Den sidste valgte informant kommer fra en stilling som projektleder i Kriminalforsorgens resocialiseringsafdeling. Formålet med det er, at få dannet et samfundsvidenskabeligt perspektiv af problemet, hvor den indsamlede empiri skal fortolkes ud fra en handlingsorienteret vinkel der kan bidrage med input til feltet.

6.4 Sekundær empiri

Jeg har anvendt sekundær empiri ud fra nogle bestemte primære litteraturer, for eksempel Inatsisartutlov nr. 20 af 26. Juni 2017 om støtte til børn samt Bonnie Jensens Ph.d.-afhandling: *Barndomshjem eller børnehjem? – Et kvalitativt studie af 38 børns oplevelser af at blive og være anbragt på døgninstitution i Grønland*. Dette med henblik på, at få

identificeret udfordringerne ved socialt efterværn. Den sekundære litteratur jeg har anvendt er nogle statusrapporter vedrørende børn og unge i Grønland, der er blevet udgivet i samarbejde med Selvstyret og Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

6.5 Tilgang til feltet

Min baggrundsviden indenfor kriminalitet, særligt fra min bacheloropgave om resocialisering af indsatte i anstalten i Nuuk, har været med til at bane vejen for denne undersøgelse i forbindelse med min kandidatafhandling. Af denne grund kunne jeg med fordel anvende mit erfaringsgrundlag vedrørende min tilgang til feltet, herunder henvendelse til de ønskede informanter. Jeg sendte i alt fem mails, hvor jeg trinvis forklarede mit formål med dette speciale og ønske med interviews af hver især. Fire vendte tilbage med bekræftelse på, at de var interesserede i mit projekt og var derfor villige til at blive interviewet. Da det femte ønskede informant ikke besvarede min mailhenvendelse, foretog jeg et opkald og fik med det samme aftalt et tidspunkt til et interview. Derudover blev min mail videresendt til andre relevante fagfolk med ansvarsområder indenfor socialt efterværn og arbejdet med tilbud til socialt udsatte unge, hvilket resulterede i flere interviews end forventet. Det lykkedes mig dog ikke, at foretage et interview af nogle unge indsatte og en anstaltsbetjent. Årsagen til det var, at min mailhenvendelse til anstalten i Nuuk blev videreformidlet til en socialrådgiver, som viste sig at være sygemeldt. Dette speciale har baseret sig på en empiriindsamling på baggrund af nogle semistrukturerede interviews, hvorfor jeg ikke har set et behov for at foretage andre undersøgelsesmetoder, såsom deltagerobservationer, fokusgruppeinterviews og survey. Jeg har fra starten af udarbejdelsen af denne undersøgelse antaget, at jeg ville opnå en bred viden om problemstillingen med disse informanter.

6.6 Ethiske overvejelser af hensyn til informanterne

I samfundsvidenskabelige undersøgelser er det vigtigt at følge nogle etiske principper, da de er væsentlige værktøjer til et velfunderet og oprigtigt forskningsresultat. Ved disse overvejelser indgår blandt andet fortrolighed, samtykke, anonymitet og situationsfornemmelse. Bryman har desuden inddelt de etiske principper i disse fire: 1) at man som forsker har en forståelse for at der ikke forvoldes skade på informanten, 2) at undersøgeren ikke har manglende tilladelse til sine undersøgelser, 3) at man ikke overskrider informantens personlige grænse, samt 4) at man ikke vildleder informanten

ved interviewet. (Bryman, 2012:135) Ved alle seks interviews jeg foretog, understregede jeg betydningen af formålet med mit speciale. Først og fremmest ved min første henvendelse via mail og de informanter jeg tog kontakt til telefonisk, og igen en påmindelse om det ved starten af interviewene. Jeg forklarede hver informant, at jeg med interviewet ikke havde til hensigt at stille dem i et dårligt lys ved at kritisere deres arbejde. Jeg forklarede dem at min rolle som interviewer var af objektiv karakter for, at kunne belyse sammenhængen mellem socialt efterværn og ungdomskriminalitet. Jeg nævnte også, at jeg ville lave en interviewudskrift og sende den til læsning og godkendelse, før jeg ville anvende den indsamlede viden i min opgave. Alle informanter var indforstået med disse punkter. Grundet anvendelsen af disse etiske principper og overvejelser deraf, kunne jeg med god samvittighed udføre interviewene, hvilket jeg mener har haft en positiv indflydelse på min arbejdsproces.

6.7 Analysestrategi

Ligesom der er forskellige tilgange til forskningsdesigns, er der også flere fremgangsmåder der beskæftiger sig med indfaldsvinklen for analyse og fortolkning af det indsamlede empiriske data. Ved min analyse af empirien har jeg valgt at have en hypotetisk-deduktiv tilgang, hvor jeg vil behandle empiriske lovmæssigheder ud fra opstillingen af en hypotese. (jf. Afsnit 2.2.2 Hypotese) Ved den deduktive tilgang udarbejdes der først en hypotese, der skal formuleres til noget der kan undersøges. Herefter skal den indsamlede data præsenteres og behandles som resultater. I den afsluttende del af processen bliver hypotesen enten bekræftet eller forkastet og i forlængelse af dette bliver teorien revideret. (Bryman, 2012:24)

Ifølge Olsen og Pedersen kan ingen af disse analysestrategier; *objektivisme*, *subjektivisme* og *interaktionisme* eller *perspektivisme*, fraskrive sig muligheden for, at anvende forskellige forskningsteknikker. Dog er erkendelsesinteressen og kvalitetsforståelsen forskellig, da selve forestillingen om videnskab er forskellig. Dette betyder at man kan anvende de forskellige metodiske tilgange ved flere teoritraditioner, særligt induktion og deduktion. Man skal dog være opmærksom på, at man har forståelse for hvad den valgte strategi kan lede til, og ligeledes hvad en anden kunne lede til. (Olsen & Pedersen, 2018:137)

6.8 Kvalitetsvurdering

Som en fortsættelse af analysestrategien vil jeg i dette afsnit give en beskrivelse af opgavens kvalitetsvurdering.

En kvalitetsvurdering er en opstilling af nogle kvalitetskriterier ved en undersøgelse man foretager sig i et akademisk perspektiv. Det er en fremtrædende del af opgaven, da den kan påvise kritiske forhold, fortrin og mangler samt tilstrækkelighed.

Kriterier der behandles kan inddeles i: 1) gyldighed, 2) pålidelighed, samt 3) tilstrækkelighed. (Olsen & Pedersen, 2018:190)

1) Gyldighed

Ved dette kriterium kommer man ind på opgavens kvalitet ud fra et synspunkt, der vægter videnskabelig viden som noget der omhandler samfundsmæssige lovmæssigheder. (ibid. s. 192)

Jeg har indledningsvis udarbejdet min problemformulering med tilhørende arbejdsspørgsmål, da jeg mener der er behov for præcis den viden i samfundet. Desuden har jeg valgt begreber og teorier ud fra relevansen for mit undersøgelsesemne. Ved behandling af min empiriske data, er disse fortrinsvis afsnit af opgaven blevet udviklet i retning mod det ønskede resultat.

Som det blev nævnt i metodedelen, er hensigten med den kvalitative tilgang til undersøgelsen ikke at måle udfaldet i tal. Derimod bliver den indsamlede viden anvendt til analyse og fortolkning, som danner grundlaget for argumentationerne i konklusionen.

Jeg har til hensigt at tage udgangspunkt i teknikken ved måling af den begrebsmæssige gyldighed, fordi jeg mener at kvaliteten af denne undersøgelse kan belyses gennem en tydelig rød tråd. (ibid. s. 194)

2) Pålidelighed

Pålidelighed er et andet kriterium til måling af kvaliteten for en videnskabelig undersøgelse. I den kvalitative metode lægges der vægt på, at analyse og fortolkning af det undersøgte ikke producerer forkert viden. Her har man mulighed for at vise, at den valgte fremgangsmåde bidrager til viden der er brugbar for problemstillingen i feltet. Det er forskeren der har til opgave at belyse og argumentere for de forskellige trin der er ved den

samfundsvidenskabelige undersøgelse, og hvorfor de er relevante for lige præcis den problemstilling. (ibid. s. 195)

Jeg mener at den indledende del af specialet er beskrevet tydeligt med inddragelse af faktorer der berører emnet om socialt udsathed.

3) Tilstrækkelighed

Dette sidste kriterium i kvalitetsvurderingen tager udgangspunkt i hvorvidt det opnåede resultat er tilstrækkeligt. Forskeren kan ved sin undersøgelse diskutere omfanget af tilstrækkeligheden og om projektet i det hele taget er lykkedes. Det der tages stilling til er hvilke faktorer der vægtes ved konklusionen, og om disse kan anvendes i en bred forstand. Hvis dette ikke er tilfældet, kan forskeren diskutere og argumentere for at der er opstået begrænsninger ved undersøgelsen. (ibid. s. 195)

Samlet set er kvalitetsvurderingen et vigtigt led i den samfundsvidenskabelige undersøgelse. Forskeren måler undervejs de valgte metoder og fremgangsmåder, og viser herved i resultatet et afrundet overblik over projektet. Kriterierne vil blive behandlet i opgavens afsnit om diskussion (jf. afsnit 11).

7. Teoretisk ramme

7.1 Kapitaler og habitus

I dette afsnit vil jeg redegøre for det teoretiske perspektiv i undersøgelsen, hvor jeg indledningsvis vil komme ind på begrundelse og afgrænsning.

Den franske sociolog Pierre Bourdieu (1930-2002) arbejdede med sin teoretiske begrebsudvikling gennem sine empiriske undersøgelser, og er mest kendt og respekteret for at udvikle og arbejde med centrale begreber indenfor den samfundsvidenskabelige sociologi. (Andersen & Kaspersen, 2013:365)

I dette speciale har jeg valgt Bourdieus teorier om kapitaler og habitus, da de er relevante i forhold til problemstillingen om social udsathed og social arv. Disse teorier går ind og undersøger forskellige faktorer ved individers opvækst og senere situation i livet i et socialt, kulturelt og økonomisk sammenhæng. Kapitalformerne kan inddeles i *social kapital*, *kulturel kapital* og *økonomisk kapital*. Social kapital kan ifølge Bourdieu defineres

ved de ressourcer en agent har, det vil sige hvilken sociale samfundsklasse et individ tilhører. Et eksempel på det kan være, at man som slægtning til en magtfuld familie i Frankrig kan have gode tilhørsforhold og sociale netværksforbindelser, hvilket kan bidrage til en nemmere adgang til eliteskoler og topstillinger i samfundet. Kulturel kapital karakteriseres ved at et individ behersker kulturelle referencesystemer, som er til gavn for den intellektuelle side. Det kan eksempelvis være en speciel opnået viden om sprog, politik og historie, som hjælper individet til en magtposition i samfundet. Økonomisk kapital forstås ved penge og materielle ressourcer. Det kan for eksempel være midler som kan give et individ en fordelagtig position i livet, hvor der via materielle og økonomiske ressourcer kan opnås magt og indflydelse i samfundet. Bourdieus videre arbejde med begrebsudviklingen har ført til *symbolsk kapital*. Her diskuterer han om, at de tre andre kapitaler kan føre til at et individ opnår symbolsk kapital. Det kan eksempelvis være, at et individ med en bestemt social, kulturel og økonomisk kapital kan anses som retmæssig på et bestemt område. (ibid. s. 372) På baggrund af opgavens størrelse vil jeg ikke yderligere uddybe det sidste begreb eller anvende det i forbindelse med besvarelsen af mine arbejdsspørgsmål, da jeg ikke mener jeg kan få afdækket området så meget som de tre andre begreber i forhold til ungdomskriminalitet og efterværn.

Bourdieu's habitusbegreb er en grundlæggende forståelse for relationen mellem de sociale- og mentale strukturer for individet. Andersen og Kaspersen definerer det ved, at habitus er et system af dispositioner, hvori agenterne, det vil sige individerne, har deres opfattelser, bedømmelser, og handlen. Ifølge Bourdieu påvirker individets tidlige oplevelser mere, end de oplevelser der kommer senere i livet. Tendenserne for habitus er, at individer bliver styret mod de velkendte situationer, som tidligere er blevet oplevet, hvorimod nye positioneringer oftere bliver undgået. Årsagen er at et individ oplever udfordringer ved ændringer og forandringer og dermed sætter spørgsmålstejn ved dem. Eksempelvis vil individet oftere have en præference for at drøfte politik med andre som har samme holdninger. Bourdieu mener også, at individets realitetssans, aspirationer og forventninger i livet afspejles i habitus. Det velkendte tilstræbes ofte, hvorfor det også præger individets valg af anvendelse for de muligheder der er tilgængelige. Individets valg og fravalg gennem livet kan derfor have en sammenhæng til de sociale- og mentale strukturer. Desuden påviser Bourdieu også gennem sin sociologiske undersøgelser, at individet kan have svært ved, at gennemskue og påvirke sin habitus. (ibid. s. 372-373)

I forhold til analysering af det empiriske datagrundlag i opgaven, kan man understøtte de påviste argumenter ved hjælp af teorierne og begrebet der er forklaret i dette afsnit. Ved anvendelse af kapitalformerne og habitusbegrebet kan man studere målgruppen for de socialt udsatte unges situation i livet i en sociologisk sammenhæng, identificere særlige afgørende faktorer og udfolde argumenter for årsager heraf. Social-, kulturel, og økonomisk kapital er alle tre redskaber der kan benyttes til at undersøge det første arbejdsspørgsmål om særlige sociale faktorer for de unge lovbruderes opvækst. Ved at gøre dette kan man indføre begrebet om social arv og uddybe de medvirkende årsager til hvorfor et individ kan begå samme valg i livet som det velkendte.

8. Baggrundsviden til analysen

Dette afsnit vil omfatte tilblivelsen af kriminalloven i Grønland, den grønlandske kriminallov og efterværnsforanstaltninger på socialområdet samt eksisterende viden om ungdomskriminalitet, omsorgssvigt og anbringelser uden for hjemmet.

Det er relevant at inddrage den forhistoriske del af kriminalloven i Grønland, da det er et vigtigt perspektiv i forhold til ungdomskriminaliteten og diskussionen om det præventive arbejde af de ansvarlige aktører i samfundet.

De andre områder vil danne grundlaget for overblikket over specialets problemstilling, og vil være med til at belyse om der er en sammenhæng mellem kriminalitet og efterværnsforanstaltninger i Grønland.

Kriminalloven i Grønland blev udformet i 1953 på baggrund af, at den Juridiske Ekspedition af 1948 udarbejdede konklusioner om, at der i det grønlandske samfund var behov for modernisering på retsområdet. Allerede fra dengang blev synet på lovbrudere og lovbrud baseret på gerningsmandsprincippet, idet man til dels vurderede at det grønlandske folk ikke skulle isoleres i et fængsel og at det ville være for bekosteligt at opføre et fængsel. (Goldschmidt, 1954:242) Gennem årtiers samfundsudvikling har strafudmålingen for lovbrud udviklet sig til nutidens foranstaltninger, dog stadig med fokus på resocialisering af det kriminelle individ. Det grønlandske retsvæsen omfatter disse foranstaltninger: advarsel, bøde, betinget anstaltsdom, dom til tilsyn, dom til samfundstjeneste, dom til anstalt og tilsyn, anbringelse i anstalt, særlige foranstaltninger

over for unge kriminelle, særlige foranstaltninger for psykisk syge kriminelle samt forvaring. (jf. Kriminallov for Grønland, udgivet 1. Maj 2008)

I et historisk perspektiv blev der allerede i 1994 udtrykt et ønske om etableringen af efterværn for børn der havde været anbragt udenfor hjemmet. Til konferencen *Seminar om børn og unge* der blev afholdt i Sisimiut, blev det påpeget at døgninstitutionens succes omkring arbejdet med børn og unge direkte afhænger af en god udslusning og efterværn.

Til konferencen blev der også udarbejdet en kategorisering af efterværnsforanstaltningerne:

Begrænset efterværn Kategori I	Børn der hviler i sig selv, med stærk personlighed, i balance, selvstændige.
Omfattende efterværn Kategori II	Børn der følelsesmæssigt og på andre områder/måder er uafklarede, og derfor med en vis sandsynlighed vil klare sig "utilfredsstillende" efter udskrivningen.
Massivt efterværn Kategori III	Børn man – med en til vished grænsende sandsynlighed – ved ikke vil være i stand til at klare sig selv efter udskrivningen.

Figur 5. *Seminar om børn og unge, 1996: 70 (Ann Andreassen).*

Et årti efter denne udmelding bliver efterværn nævnt i lovgivningen, under hjælpeforanstaltninger der kunne tilbydes. Dog pointerer Deloitte i en undersøgelse udgivet i 2011, at der generelt er mangel på efterværnstilbud og udslusningsboliger. Et andet punkt der bliver fremført er, at der ikke er enighed mellem døgninstitutionerne og kommunerne vedrørende ansvaret for opgaven.

I den tidligere Inatsisartutlov om støtte til børn og unge, fremgik genetablering af efterværnsforanstaltninger ikke som en mulighed. Med den nye bestemmelse, jf. §42 stk. 3 i loven, kan der nu træffes afgørelse om at efterværn kan tilbydes, og tilbydes genetableret, til unge i aldersgruppen 18-23 år når visse betingelser opfyldes. (Jensen, 2021:42-44)

I Inatsisartutlov nr. 20 af 26. Juni 2017 om støtte til børn fremgår det, at:

"[...] Kommunalbestyrelsen skal tilbyde efterværn, hvis det må anses for at være af væsentlig betydning for den unges trivsel, helbred og udvikling."

Målgruppen er i alderen 18 til og med 23 år, hvor kommunalbestyrelsen skal kontakte barnet, senest 6 måneder før barnet fylder 18 år, med henblik på at vurdere om der skal tilbydes efterværn.

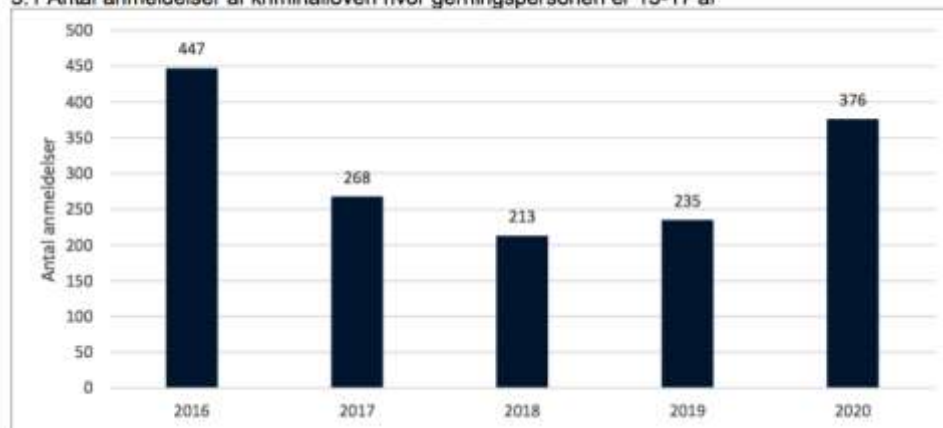
På socialområdet er der som bekendt tunge udfordringer vedrørende handleplaner for børn og unge der er anbragt uden for hjemmet. Den største årsag til det er, at der er mangel på fagpersonale, hvilket har en negativ indflydelse på sagsbehandlingen. Årsagerne til dette er blandt andet den varierende lønsats, krævende arbejdsforhold, skrøbelige faglige miljøer og organisatorisk forankring. (Naalakkersuisut, 2011:17)

Overordnet understøtter Grønlands Politi's sagssystem ikke nødvendigvis statistik på følgende emner: antallet af unge mellem 15 og 17 år der har været tilbageholdt, der har siddet i isolation, anmeldte sager der har ført til en retssag samt mindreårige der er dømt til foranstaltning og hvilken type lovbrud fordelt efter alder. (Børn og Unge – Status i Grønland, 2019:21)

Det er derfor en udfordring, at finde viden der kan belyse sammenhængen mellem unge lovbyggere og efterværnsforanstaltninger i Grønland, hvorfor jeg ser et behov for at undersøge problemstillingen nærmere.

Ifølge Årsstatistikken fra Grønlands Politi sker der i en årrække en stigning i antallet af anmeldelser af kriminalloven hvor gerningspersonen er 15-17 år gammel. (jf. nedenstående tabel)

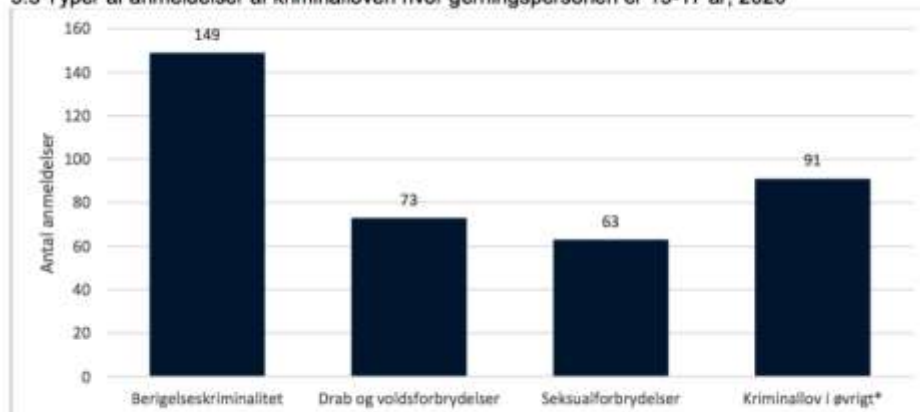
5.1 Antal anmeldelser af kriminalloven hvor gerningspersonen er 15-17 år

I 2021 steg tallet til 377, men i 2022 faldt det til 306 anmeldelser af kriminalloven hvor gerningspersonen var 15-17 år. Som tidligere nævnt har Grønlands Politi argumenteret for at et fald i tallene skyldes de ressourcer der er blevet brugt til forebyggelsesarbejde på ungdomskriminaliteten.

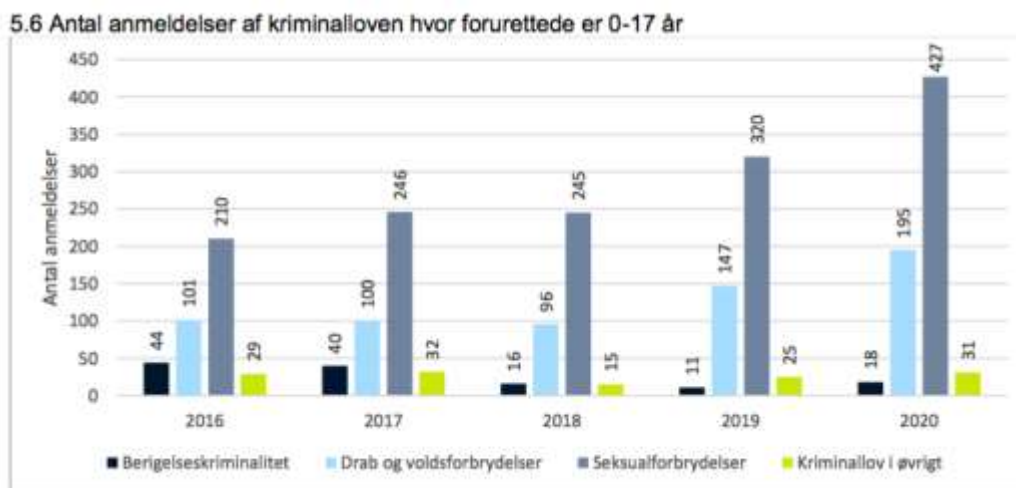
Endvidere er der blevet lavet en aldersfordelingen af den unge gruppe, hvor størstedelen var 15 år da de begik kriminalitet (39 %), efterfulgt af dem der var 16 år ved lovbruddet (31 %) og som de sidste i fordelingen, 17 årige gerningspersoner (30 %). Årsstatistikken viser blandt andet, at der bliver begået mest berigelseskriminalitet, dvs. indbrudstyveri, tyveri, bedrageri, underslæb, mandatsvig, butikstyveri samt røveri. Dernæst er der kategorien defineret som *kriminalitet i øvrigt* hvor det er brugstyveri og hærværk der bliver begået mest af. De to andre typer af lovbrud blandt unge er drab og voldsforbrydelser samt seksualforbrydelser. (jf. nedenstående tabel)

5.3 Typer af anmeldelser af kriminalloven hvor gerningspersonen er 15-17 år, 2020

*Kriminallov i øvrigt er blandt andet brugstyveri og hærværk

I starten af 2020 offentliggjorde Grønlands Politi deres kampagne ”Anmeld seksuelle overgreb – vi hjælper dig”, hvilket kan forklares ved stigningen for antallet af anmeldelser af seksualforbrydelser. Der begås ikke nødvendigvis flere seksuelle overgreb, men det kan være tegn på at kampagnen virker og flere ofre anmelder hændelsen. Det kan blandt andet ses i denne tabeloversigt:

Et andet samfundsproblem der giver store udfordringer for Grønland er omsorgssvigt af børn og unge, hvilket medfører et højt antal af anbringelser uden for hjemmet. I 2006 var 60 ud af 1.000 grønlandske børn og unge anbragt i plejefamilie og på landsdækkende, kommunale og private døgninstitutioner, hvor det primært var på baggrund af omsorgssvigt og overgreb. En undersøgelse fra 2009 viser, at 25 procent af børn i alderen 0-14 år havde været udsat for omsorgssvigt. Redegørelse for den type omsorgssvigt der bliver begået er inddelt i aktive fysiske og psykiske overgreb samt passive former, hvor børn ofte er overladt til sig selv på grund af alkoholmisbrug og vold i hjemmet. (Naalakkersuisut, 2011:9)

På det sociale led, kan en opvækst med trivselsproblemer reducere mulighederne for et godt og sundt voksenliv, hvor der er fravær af vold, misbrug, kriminalitet og selvmordsadfærd. Dette bliver bekræftet af Selvstyrets statusrapport på socialområdet fra 2019, hvori der står at børn og unge der lever i længerevarende fattigdom med manglende deltagelse i samfundslivet, kan risikere at få forværret deres senere deltagelse i samfundet. Årsagen til det er, at det kan have en negativ påvirkning på barnets udvikling af sociale færdigheder. (Børn og Unge – Status i Grønland, 2019:14)

9. Analyse

I denne analysedel af opgaven vil jeg præsentere mine empiriske indsamlinger med fokus på informanternes udtalelser og med inddragelse af samfundsmæssige forhold i Grønland der er relevante for mine valgte arbejdsspørgsmål.

Afsnit 9.1 vil fokusere på arbejdsspørgsmålet om de særlige sociale faktorer ved de unge lovbyrdes opvækst, afsnit 9.2 tager afsæt i arbejdsspørgsmålet om efterværn og afsnit 9.3 vil behandle det sidste arbejdsspørgsmål om Kriminalforsorgens foranstaltninger og behandlingstilbud for unge lovbydere.

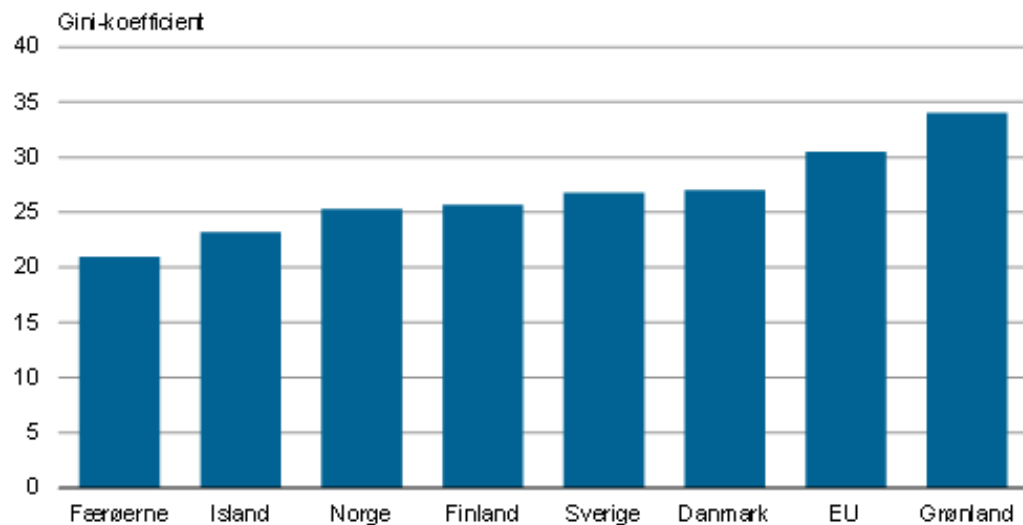
9.1 Er der nogle særlige sociale faktorer ved de unge lovbyrdes opvækst?

9.1.1 Ulighed i samfundet

Selvom der begås kriminalitet i alle samfundslag vil jeg i dette afsnit indledningsvis have et særligt fokus på ulighed i samfundet og hvilke negative konsekvenser der kan være for socialt udsatte personer. På grund af opgavens kompleksitet har jeg valgt ikke, at komme ind på undersøgelser der viser udviklingen over kriminalitet og fattigdom fra før 1900-tallet. Jeg vil til gengæld fokusere på teorien om, at de socioøkonomisk dårligst stillede personer i velfærdsstaten kan medføre en kriminel livsstil. Baggrunden for denne teori er en undersøgelse fra 1995, hvor det er blevet registreret at jo mere folk blev udstødte i et samfund, des mere kriminalitet blev der begået af denne samfundsgruppe. (Sørensen, 2013:37)

Denne forklaring forstærkes også af Christies argumenter og synsvinkler på uligheden i et samfund og hvilke betydninger den har for individet. Folk med en ressourcestærk baggrund har større chancer for, at opnå en lang uddannelse og en god socioøkonomisk position i livet. Selvom staten kan gøre en indsats via offentlige midler, kan den stadig øgende ulighed i samfundet resultere i afvigelser. (Christie, 1982:22-24)

I Grønland er social ulighed også en velkendt problemstilling, hvor den skæve ressourcefordeling i samfundet er tydelig. Ifølge Grønlands Statistik ligger indkomstuligheden på et højere niveau, i forhold til disse øvrige nordiske lande: Færøerne, Island, Norge, Finland, Sverige og Danmark. (jf. Figur 6.4 fra Grønlands Statistik)

Figur 6.4 Gini-koefficient for de nordiske lande og EU

Kilde: <https://bank.stat.qi/INDIU101>, EU-SILC og Nordisk Ministerråd

Det er relevant at inddrage begrebet social ulighed, da den kan anvendes til at vise sammenhængen mellem socialt udsæthed og kriminalitet.

Gustav Jonssons teori om social arv, der også er beskrevet i afsnit 3.2 i opgaven, er også relevant fordi den kan belyse en sammenhæng mellem socialt efterværn og ungdomskriminalitet. Undersøgelser viser at negativ social arv har en betydelig indflydelse på udviklingen af børn og unge. Ved negativ social arv i Grønland forstås sociale problemer i barndommen, herunder misbrugsproblemer og dårlige forældreverner. Det medfører problemer i skolen, hvilket har en påvirkning på det videre forløb, hvor man ikke kommer videre i uddannelsessystemet. Desuden opstår der problemer ved tilknytningen til arbejdsmarkedet, der øger risikoen for dårlig økonomi, misbrugsproblemer og kriminalitet, der hver især kan være årsagerne til et ustabil og dysfunktionelt familieliv. (Naalakkersuisut, 2011:5)

9.1.2 De særlige sociale faktorer

I dette underafsnit vil jeg komme ind på det første arbejdsspørgsmål i min opgave, hvor emnet om de særlige sociale faktorer ved de unge lovbyreres opvækst vil blive behandlet.

Projektlederen i Kriminalforsorgen understreger til interviewet, at der ikke findes tal for de helt unge lovbyrere. Derfor er der heller ikke svar til spørgsmålet omkring de særlige

socialle faktorer ved de unge lovbryderes opvækst, i forhold til målgruppen for unge der begår kriminalitet er fastsat til 15-17 årige.

I følgende empiriske præsentationer vil fokuset ligge på socialt udsatte unge, herunder unge der har været anbragt på døgninstitutioner og unge i efterværnstilbud gennem Ungecenteret.

Fagchef i Myndighedsafdelingen i Kommuneqarfik Sermersooq beskriver, at de arbejder med mange socialt udsatte unge og kan derfor ikke generalisere med hensyn til de forhold de har oplevet i opvæksten. Dog forklares det at fællesnævneren er, at de har oplevet utryghed i barndommen:

"[...] Der er en årsag til at deres forældre ikke kan dække deres behov. [...]"

Fagchef i Afdeling for Forebyggelse og Børne- og Familiebehandling i Forvaltning for Børn og Familie i Kommuneqarfik Sermersooq forklarer i løbet af interviewet, at succesraten for efterværn kommer helt an på i hvilken grad den unge har oplevet omsorgssvigt i barndommen. Som en tilføjelse beskrives det, at det afhænger af om den unges familie stadig er i det samme misbrugsmiljø. Når den unge kommer hjem til sin egen familie efter endt ophold i døgninstitutionen er der en negativ påvirkning i den forkerte retning, hvis dennes familie lever i misbrug.

Fagchefen uddyber ligeledes at unge der er blevet skadet tidligt i barndommen, eksempelvis på grund af massiv omsorgssvigt eller har oplevet seksuel overgreb, er meget sværere at hjælpe især når de ikke har fået den rette behandling tidligt i opvæksten. Det opleves at de unge ikke altid kan huske det, men deres kroppe husker og derfor reagerer de meget voldsomt når de kommer i puberteten. De kan reagere ved at begå hærværk, og især pigerne "cutter" sig selv. Udfordringerne ved det er blandt andet, at de unge ikke selv ved hvorfor de reagerer sådan. En anden karakteristika er at de unge kommer i for tidlig seksuel debut, fordi de ikke kender til de basale grænser.

Centerleder på Ungecenteret i Nuuk forklarer, at de unge der er anbragt i børnehjem ofte har oplevet omsorgssvigt, alkoholmisbrug og seksuel misbrug i hjemmet. Deres arbejdserfaring viser at jo tidligere omsorgssvigt er sket, des større skade er der for

barnet. De oplever at de unges udvikling ikke er alderssvarende, eksempelvis kan de være 18 år gamle, men mentalt opfører de sig som børn da deres kognitive udvikling er bagud. På flere områder er de unges udvikling bagud og det opleves fra Ungecenteret at de unge ikke kan overholde deres aftaler. Til det beskriver centerlederen at kontaktpersonerne bruger en masse tid på, at lære de unge om ansvar. Det sker også ved at følge til deres aftaler, for eksempel til banken, til Majoriaq eller i deres jobsøgning.

De unge der ikke kommer fra børnehjem, men som er henvist til efterværn, opleves som mere stærke – måske fordi de har oplevet omsorgssvigt i en mindre grad.

Kriminalforsorgens projektleder i resocialiseringsafdelingen fortæller om, at deres unge klienter på ca. 19-20 år ofte kommer fra socialt belastede hjem. Projektlederen oplever tit, at de unge har været anbragt udenfor hjemmet, og vender tilbage til deres forældre når de fylder 18 år og ikke længere skal bo på døgninstitution. Det er en kendt problemstilling at de unge klienter bor hos en ven eller hos deres forældre, men at det ikke er en holdbar løsning i længden. Desuden har de fleste ikke færdiggjort folkeskolen, har ingen uddannelse, har intet arbejde og har ikke egen bolig. De fleste af de unge har så dårlige karakterer fra folkeskolen, at deres afsluttende eksamensbevis ikke er adgangsgivende til en uddannelse.

Projektlederen fortæller om en samtale med en ung mand på 21 år, som havde forklaret at han først nu var ved at falde lidt til ro, fordi han kunne se det ikke var hans skyld han var blevet anbragt udenfor hjemmet. Det er for eksempel sådan noget som bliver bearbejdet mens man sidder i anstalten.

Kriminalforsorgens resocialiseringsafdeling hjælper de unge med, at give en mulighed for at læse på Majoriaq. Desværre får de ofte afslag på deres ansøgninger med misbrugsproblemer som begrundelse. Efterfølgende hjælper de med jobsøgning, men det er også en udfordring fordi de får gentagende afvisninger.

Projektlederen oplever at de unge lovbyggere generelt har et stort mistillid til voksne og myndighederne:

"[...] de unge er ofte mistroiske over for dem der kan tilbyde dem hjælp i myndighederne, så lige så snart de fylder 18 år flygter de fra alle. [...]"

De unge udtrykker også at de føler sig irrelevante for samfundet, og derfor går rundt med et had til systemet.

Jobsøgninger er heller ikke succesfulde, da tidligere dømte unge personer ikke ønskes ansat. Nogle får arbejde i fiskefabrikker, men et fællestræk for dem alle er at de har en dårlig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Projektmedarbejderen i døgninstitutionen Kaassassuk forklarer til interviewet, at de unges kontakt med deres familie er et vigtigt led. Der afholdes besøgsrejser i sommer- og vinterperioden, men det opleves også at de unge er sværere at arbejde med efter disse besøg. Det kan for eksempel være at de lytter mindre til medarbejderne, men så er det også her man bruger naturen og sport til at bearbejde følelserne.

9.2 Hvilke indsatser er der for socialt udsatte unge?

Dette underafsnit vil beskrive indsatser for socialt udsatte unge, med fokus på efterværnsområdet, hvilket er det andet arbejdsspørgsmål i opgaven.

9.2.1 Efterværn

Fagchef i Afdeling for Forebyggelse og Børne- og Familiebehandling i Forvaltning for Børn og Familie i Kommuneqarfik Sermersooq forklarer først og fremmest, at der er omkring 100 ansatte fordelt i familiecenteret, krisecenteret og ungecenteret.

Ungecenteret arbejder med efterværn, ungerådgivning, traumebehandling og rusmiddelbehandling, samtidig med at fungere som værested med en tryghedspatrulje.

Familiecenteret og krisecenteret arbejder med tidlig indsats, Ivaag og bobehandlingslejligheder. Derudover er der en kommunal døgninstitution ved navn Tupaarnaq.

I forebyggelsesafdelingen er der konsulenter, et team for familiepleje og støttepersoner for børn.

I Paamiut er der også et familiecenter, hvor et krisecenter også indgår, og som også arbejder med ungerådgivning og forebyggelse. I Tasiilaq er der ligeledes en afdeling, så der er samlet set tre afdelinger der hører til afdeling for forebyggelse, børn og familiebehandling i Kommuneqarfik Sermersooqs socialområde for børn, unge og familie.

Fagchefen forklarer at efterværnsarbejdet for første gang blev startet i januar 2019 og er et samarbejde mellem afdelingen for forebyggelse, børn og familiebehandling samt ungecenteret.

Der er forskellige efterværnstilbud; 1) at den unge er på døgninstitution, 2) i plejefamilie, 3) i egen ungehybel, 4) i et bokollektiv, eller 5) den unge bliver fulgt af en sagsbehandler fra kommunen.

Der er fem kontaktpersoner i efterværnsafdelingen og de har disse følgende opgaver; vække den unge om morgenen samt oplæring i madlavning og rengøring i hjemmet. Formålet med det er at hjælpe den unge i overgangen fra ung til voksen, hvor der fokuseres på at give værktøjer og redskaber til at den unge skal kunne stå på egne ben.

Endvidere forklares det at de i afdelingen ikke har tal på hvor mange unge der bliver tilbudt efterværn og hvor mange der er i efterværn.

Vedrørende sagsgangen på efterværnsområdet beskriver fagchefen således, at de modtager henvisninger fra myndighedsafdelingen. Der er nogle unge der bor på døgninstitution eller familiepleje, der er i efterværn og som bliver henvist til fagchefens afdeling når det bliver vurderet at de kan klare sig selv. Derfra bliver de tilbudt om, at flytte til bofælleskabet og senere til egen ungehybel. Ungehybler er lejligheder der lejes gennem Iserit A/S, og som ligger rundt omkring i Nuuk. Bokollektivet er indrettet i to dele hvor der er separate afdelinger fordelt til pigerne og den anden til drengene. Det er de ansatte der vurderer om der er nogle af unge der har brug for en behandling mod rusmidler og traumebehandling. Derudover vejledes og hjælpes de unge til uddannelses- og jobsøgning. Fagchefen forklarer at deres erfaringer blandt andet består af unge der kommer fra socialt belastede hjem og har oplevet forskellige grader af omsorgssvigt der er meget svære at arbejde med:

" [...] Vi møder de unge der er i en meget svær tid. Vi oplever at de unge der har haft et godt ophold i en døgninstitution begynder at mistrives når de kommer på egne ben efter endt ophold. I døgninstitutionen har det haft faste rammer, har haft relation til personalet og når de så kommer i bokollektiv rammer de en mur. [...]"

Fagchefen fortæller også om oplevelser af regelbrud på efterværnsområdet. En ungehybel blev brugt som kollektiv, hvor de unge var på druk på stedet. Unge der gejler hinanden til at begå hærværk.

Ved spørgsmålet om der er unge der afviser efterværnstilbud svarer fagchefen, at de generelt oplever udfordringer med unge der bliver tilbudt efterværn:

” [...] Der skal være et formål med efterværn. Hvis ikke, så er der ikke et behov for opstart af efterværn. Der er også unge der har taget imod tilbuddet og undervejs stopper med det fordi de hellere vil være selvstændige og vælger at alene. [...]”

Til spørgsmålet om hvilke forebyggende indsatser der er på dette svarer fagchefen, at der gives mange chancer og at sagsbehandlere i efterværnsafdelingen helst skal have kontakt til den unge – på daglig basis.

Fagchefen udtrykker desuden at de årligt ”mister” flere af de unge i systemet, fordi de stopper med deres efterværnsforløb. En anden årsag til afbrydelsen er brud på reglerne og retningslinjerne i bofælleskabet og ungehyblen. Dog opleves det at der er nogle unge der lykkes med et efterværnsforløb, hvor de afhænger af hvor robuste de er som personer.

Med hensyn til den svære målgruppe af unge der er svære at hjælpe forklarer fagchefen, at de ikke har nogle tilbud særligt til dem:

” [...] Vi har ingen døgninstitution til den gruppe. Der er ingen der vil modtage dem i familiepleje og i døgninstitutioner, fordi det er alt for krævende. Der findes en-mands projekter rundt omkring, og nogle unge er vi nødsaget til at sende afsted til Danmark – både piger og drenge. [...]”

Fagchefen kommer i sit svar ind på børnepsykiatrien og udtrykker manglende tilbud for unge med personlighedsforstyrrelser der ligger på grænsen til det psykotiske. Det opleves at det er den gruppe unge som kommunen ”mister” og det er ifølge fagchefen dem i samfundet som har en masse problemer med blandt andet vold i hjemmet, selvmord, kriminalitet og rusmiddelmisbrug. Fagchefen mener at det vil være en fordel hvis der kom

en landsdækkende psykiatrisk skadestue, som både kan gå ind og behandle akut, men også tilbyde langvarige behandlingsforløb både til voksne og børn.

Fagchefen mener at det kun er i de værste tilfælde af skizofreni, at der bliver tilbudt hjælp ved Aja og bokollektiverne. Men dem der er i gråzonen, det vil sige de unge med en personlighedsforstyrrelse, er der ingen aktuelle behandlingstilbud.

Med henblik på en opgørelse over antallet af unge i efterværn, herunder hvor mange der har accepteret efterværn, hvordan det går dem, hvor mange der afviser efterværn samt antallet af dem der bliver sendt afsted til Danmark, svarer fagchefen at de ikke har tal på det, men at det kunne være relevant at foretage en undersøgelse.

Som en del af min undersøgelse af problemstillingen stillede jeg fagchefen et spørgsmål om samarbejdet mellem afdeling for forebyggelse, børn og familiebehandling, myndighedsafdelingen samt døgninstitutionerne. Dertil svares der at der ønskes et bedre samarbejde hvor sagsbehandleren fra kommunen møder den unge før efterværn påbegyndes. Formålet med det er at sagsbehandleren kan præsentere sig selv og forberede den unge på det praktiske vedrørende bolig med mere.

I den anledning gives der et eksempel på, at hvis den unge bor i Qaqortoq, så rejser sagsbehandleren derhen før den unge flytter til Nuuk. Ved denne situation er det helt afklarende, at der er etableret et godt samarbejde. Som det er nu, ledsager døgninstitutionen den unge til Nuuk, eller sagsbehandleren kan komme til den pågældende by og rejse med tilbage til Nuuk.

Fagchefen mener at der godt kan foretages ændringer ved det:

"[...] Man kan godt have et tættere samarbejde mellem døgninstitutionerne og de relevante sagsbehandlere på tværs af kommunerne, herunder på socialområdet og myndighedsområdet [...]"

Forbedring af samarbejdet ville dog ikke være aktuelt på tidspunktet, da administrationsstrukturen er i forandring. Eksempelvis var der førhen én sagsbehandler per barn, det vil sige en familie med fem børn havde fem sagsbehandlere. Fra d. 1. Maj

2021 er der lavet en ændring til, at det fremover bliver én sagsbehandler per familie. Fagchefen uddyber at det er en mere enhedsorienteret indsats og en fordel for begge parter.

I forlængelse af spørgsmålet spurgte jeg fagchefen hvordan samarbejdet er mellem kontaktpersonerne i efterværnsafdelingen og de unge. Hertil kommer svaret at de stræber efter et samarbejde på tværs af afdelingerne i forvaltningen, men det kan nogle gange være en udfordring med myndighedsafdelingen i Kommuneqarfik Sermersooq fordi de har mange sager.

Forklaringen er at der er mange tilflyttere til Nuuk som ikke har egen bolig, derfor er der mange akutte sager som medfører lang ventetid.

Der er flere ubeboede lejligheder som er indflytningsklar, men der er ingen unge på ventelisten til en ungehybel, så afdelingen venter på at modtage henvisninger til efterværn. Dertil spurgte jeg ind til ressourcerne i efterværnsafdelingen, med henblik på en vurdering af antallet af de ansatte og deres sager. Fagchefen mener det er passende og forklarer yderligere at de vil tilføje flere ansatte hvis de får for travlt. Før var der kun tre ansatte, men fordi det blev konstateret at der var for mange sager, blev der tilføjet flere medarbejdere.

Afslutningsvis spurgte jeg fagchefen om de anvender eksterne psykologer på efterværnsområdet og hvor stort behovet er for særlig hjælp. Fagchefen svarer at det hører under ungecenteret og anser brugen af en ekstern psykolog som relevant hvis der opstår et særligt behov. Med hensyn til behovet vurderes det for sjældent.

Fagchefen oplever at selvom den unge har et behov kommer det an på om der er villighed til at modtage behandling. Der udtales yderligere at de unge tit venter med, at modtage hjælp indtil 30-års alderen. Fordi målgruppen for efterværn er sat til det fyldte 23. år, så er tilbuddene ikke længere tilgængelige. Som en afsluttende bemærkning udtrykker fagchefen åbenhed for disse personer, som i virkeligheden har brug for tilbud efter efterværn.

Fagchefen for Myndighedsafdelingen i Kommuneqarfik Sermersooq svarer i forbindelse med spørgsmålene om sager på efterværnsområdet, at de i afdelingen arbejder ud fra Inatsisartutlov om støtte til børn og unge. Efterværnstilbuddene er udarbejdet i 2017 og de

fører sagsbehandling på baggrund af dem. Myndighedsafdelingen modtager og behandler sager om socialt udsatte unge, og Ungecenteret har et direkte arbejde med unge i efterværn. Fagchefen siger desuden at der findes tal på unge i efterværn i Kommuneqarfik Sermersooq, men dette kan ikke uddybes til interviewet. Jeg efterspørger endvidere undersøgelser af udviklingen på efterværnsområdet i kommunen, herunder antal og status, men fagchefen forklarer at det ikke findes.

Et andet spørgsmål jeg stillede fagchefen var om det om antallet af ansatte og socialsagerne på efterværnsområdet er passende. Dertil svarer fagchefen, at de har mange medarbejdere og ikke helt er der hvor der mangles ressourcer. Fagchefen tilføjer at de i afdelingen er i gang med at foretage ændringer på baggrund af en ny børnestøttelov fra 2017. Dette går på at arbejdsområderne er fordelt i; socialfaglige undersøgelser, børn anbragt i døgninstitution, børn i familiepleje samt børn med særlige behov som stadig er hjemmeboende hos forældrene. Underretning er fastlagt således at der er ansatte som sidder med underretningssager.

Jeg spurgte yderligere om denne ændring i organisationen har medført, at sagsbehandlingen af de unge i efterværn er blevet påvirket. Fagchefens svar er at de først lige er startet, så det er ikke sket.

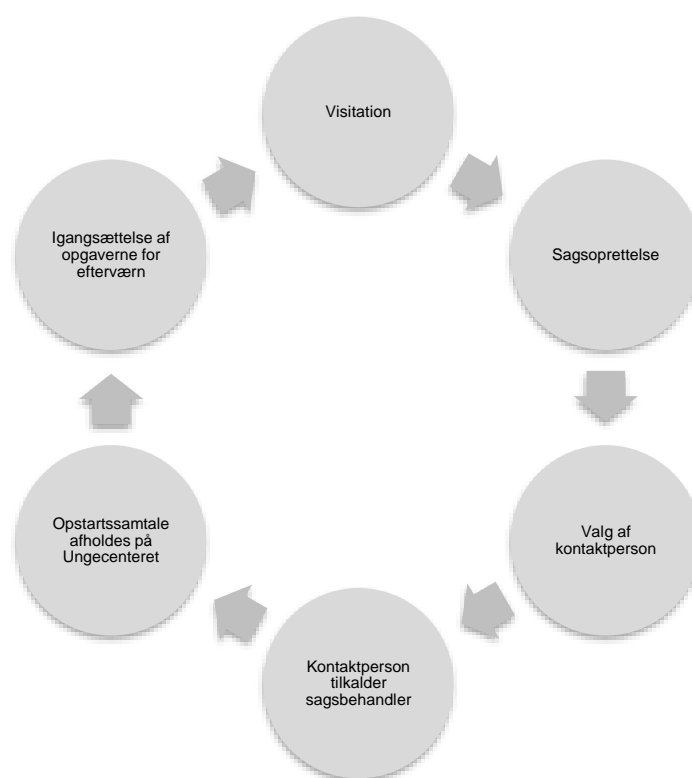
Vedrørende spørgsmålet om unge der i en meget tidlig alder kommer i et kriminelt miljø og derfor får en tilsynsdom hvor det er kommunen der skal føre tilsyn af den unge, svarer fagchefen at de i afdelingen har mange klienter og derfor ikke kan give et præcist tal for den målgruppe. Tilføjelse til forklaringen lyder, at fagchefen har kendskab til socialt udsatte unge der eksempelvis reagerer voldsomt og stjæler til føden. Der er et samarbejde mellem afdelingen og politiet hvor der afholdes månedlige møder om problemstillingen.

Afslutningsvis beretter fagchefen om, at deres store udfordring er manglen på døgninstitutioner for de særligt socialt udsatte unge der i en meget tidlig alder begynder at begå kriminalitet. De bliver anbragt i døgninstitution, men stedet kan ikke magte opgaven og de bliver derfor fjernet igen, hvilket er en udfordring for systemet.

Centerleder på Ungecenteret i Nuuk forklarer først og fremmest til interviewet, at der samlet set er 80 unge på Ungecenteret, hvoraf cirka 20 i gennemsnit er i efterværn.

Aldersfordelingen for disse unge er: én på 17 år, en sag som er oprettet i forbindelse med forberedelse til den unge fylder 18 år, fire på 18 år, syv på 19 år, tre på 20 år, to på 21 år og tre på 22 år.

Figur om processen for efterværnsarbejde illustreres i følgende cyklus:

Derudover foretages der evalueringer hver tredje måned og der afholdes statusmøder med sagsbehandleren deraf. Når det vurderes at den unge i efterværn er klar til, at stå på egne ben afsluttes efterværn.

Centerlederen forklarer endvidere at der er to forskellige hybler; én individuel hybel med et eller to rum samt en udslusningshybel. Boligerne lejes gennem Iserit og det er Ungecenteret der står som lejere, og de unge betaler husleje gennem centeret.

Sagsgangen for det er hvis det vurderes at den unge skal i efterværn med egen bolig, så kommer den unge i udslusningshyblen. Her kommer kontaktpersonen hver morgen og vækker de unge kl. 7.00. Hvis det derimod vurderes at den unge er klar til, at klare sin

hverdag rykkes den unge over til en individuel hybel hvor der foretages ugentlige samtaler. Der tilbydes også psykoterapeut-samtaler hvilket er mange af de unge der tager imod.

Centerlederen siger at deres udfordring er, at huslejen ikke bliver betalt. En anden udfordring er at de unge holder fester i ungehyblerne hvilket er brud på reglerne.

Fra Ungecenteret udarbejdes der kontrakter som de unge skriver under på og de forklarer dem vigtigheden i at betale og overholde reglerne. Hvis der er foretaget tre advarsler kontaktes sagsbehandleren i kommunen. Når de unge ikke kan bo på hybel længere, på baggrund af manglende betalinger, flytter de som regel til deres forældre. Dog er efterværnstilbuddet stadig aktuelle selvom de flytter ud af boligerne.

Dertil spørger jeg centerlederen hvor tit de oplever, at de er nødsaget til at arrangere flytninger. Centerlederen svarer at de i 2020 oplevede tre unge der flyttede ud på grund af misligholdelse af kontrakten:

"[...] Nogle unge har ikke selv lyst til at bo hos deres egen familie fordi de ikke vil være i samme misbrugsmiljø og fordi de indser at det er dårligt at være på druk og ikke følge reglerne. De kan eksempelvis efter et halvt år rette op på det og begynde at arbejde. For dem der er nødsaget til at flytte fra ungehybel til familien siger vi altid, at de stadig er i efterværn og har mulighed for at få samtaler og komme på Ungecenteret. Tilbuddene er jo ikke stoppet. [...]"

Dog oplever Ungecenteret at de unge begynder at forsvinde efter de er flyttet, hvor de bliver sværere at komme i kontakt med dem.

En anden udfordring der bliver nævnt er, at de unge tager imod efterværnstilbud af den ene årsag, at de kan få et sted at bo. Disse unge er ikke interesserede i at modtage samtaler og de har ofte tendenser for at tage på druk og være til gene for de andre unge i bokollektivet. Ungecenteret har derfor gjort det klar for sagsbehandlerne, at de unge der bliver tilbudt efterværn skal være klar over reglerne.

Til interviewet forklarer centerlederen at de ikke har nogle på ventelisten til en ungehybel eller en udslusningshybel.

Centerlederen forklarer ud fra deres liste, at der er fem unge i efterværn med store udfordringer, hvor de tænker om de kan holde på dem eller ej. Der er to med rimelig

mange udfordringer, men som begynder at gå godt for. For resten går det langsomt bedre, så man skal heller ikke få et billede af at det kun dårligt for dem alle.

Af de unge der er i efterværn er der en fordeling på 11 der kommer børnehjem, ni der kommer fra egne familier hvor forældrene ofte har misbrugsproblemer, 14 i ungehybel og seks i egen socialbolig.

Beskæftigelseslisten viser at 13 af de unge i efterværn er i job, én er i praktik i forbindelse med uddannelse, én går på Majoriaq og fem har ikke et arbejde.

Årsagen til det er, at de kommer for sent og mister deres job, men så prøver de igen senere. Til den gruppe lykkedes det med vedvarende samtaler. Eksempelvis er der en pige der afviste tilbuddet, men hvor kontaktpersoner fra Ungecenteret kom og forklarede hende hvilke muligheder der er. Nu er hun kommet i uddannelse og bor i ungehybel.

Ungecenterets erfaring med succes er, at de møder den unge i øjenhøjde og ikke bruger en autoritær tone.

Et andet spørgsmål til centerlederen lød på om de på Ungecenteret oplever at der begås kriminalitet blandt de unge. Hertil svares der at de oplever alkoholrelateret vold og hærværk. Første gang det sker afholdes der samtaler med den unge, hvor man forklarer konsekvenserne for disse handlinger. Kontaktpersonerne prøver at motivere den unge i en bedre retning og tilbyder misbrugsbehandling hvis det sker flere gange. Centerlederen understreger at de ikke kan tvinge de unge i behandling, men det oplever at nogle tager imod tilbuddet. Centerlederen tilføjer i sit svar, at Ungecenteret ikke har et samarbejde med Kriminalforsorgen da det vurderes som ikke nødvendigt. Dog udtrykkes der videre at der kunne være åbenhed omkring etablering af et samarbejde med henblik på forebyggelse af kriminalitet blandt de unge.

Vedrørende spørgsmålet om samarbejdet mellem Ungecenteret og kommunen svarer centerlederen at praksis er, at sagsbehandlerne laver henvisninger til centeret og at der afholdes møder hver tredje måned. Dog oplever centeret at det kan være udfordrende på baggrund af de administrative reorganiseringer der foretages.

Tilføjelsesvis uddyber centerlederen, at der ikke har været statusmøder i første kvartal af 2021 på grund af reorganiseringen. Det har blandt andet medført, at centeret har taget opgaven tilbage og indkalder fremover til møder. Ved andre situationer kan det være at en ung person skal have oprettet boligsikring, men sagen kan tage lang tid fordi der ikke er faste procedurer. Centerlederen udtrykker at det kan blive langtrukket fordi man får forskellige udmeldinger på hvad der skal gøres. Et andet eksempel er, at en ung person med skizofrenilidelse også har oplevet lang ventetid på grund af ansvarsforvirring over opgaven:

"[...] På grund af reorganiseringen af forvaltningsområdet kan det lige pludselig ske, at nogle unge sidder i en forkert afdeling. Og det kan være svært at rette op på det – hvem har så ansvaret for disse unge? [...]"

Centerlederen forklarer at velfærdsområdet førhen har siddet med opgaven, det vil sige hvor de også foretog visitationer, men nu er det hele samlet i børne- og familieområdet.

Til interviewet spørger jeg også centerlederen hvordan samarbejdet er med døgninstitutionerne. Centerlederen svarer at det nogle gange kan være tungt, da forberedelserne til efterværn tit opleves som mangelfuld. Det kan være svært at oprette en god og smidig kontakt til døgninstitutionerne, når den unge kommer fra et børnehjem udenfor Nuuk. Nogle børnehjem udarbejder rapporter hvor det eksempelvis noteres, at den unge drikker hver weekend. Ungecenteret afviser henvisningen fordi druk ikke tolereres. Børnehjemmet eftersender derefter endnu en rapport hvori det beskrives, at den samme unge person kun drikker sjældent. Når ungecenteret modtager den unge oplever de, at problemet med druk er værre end beskrevet. Det kan være udfordrende fordi det bliver sværere at arbejde med den unge og fordi det påvirker de andre unge i en negativ retning.

Centerlederens påstand om at døgninstitutionerne handler sådan er, at de er i afmagt:

"[...] Det kan være at den unge påvirker resten af børnene i børnehjemmet med druk og hashrygning. Børnehjemmet vil derfor gerne slippe den unge, men kan heller ikke bare smide den unge ud på gaden. [...]"

Centerlederen udtrykker derfor et ønske om bedre kommunikation med døgninstitutionerne.

Samfundsforskeren Bonnie Jensen belyser til interviewet, at de unge under 18 år som er anbragt i døgninstitution ofte ikke har kendskab til efterværn. Det er ikke noget som de voksne eller sagsbehandleren har talt med dem om, og derfor kan de ikke stille spørgsmålstejn ved det de er uvidende om.

Hun forklarer at hun gennem sin forskning blandt andet har interviewet fem unge personer der tidligere er blevet anbragt udenfor hjemmet. For to af dem blev der ikke tilbudt efterværn, fordi lovgivningen dengang ikke dækkede over efterværnsforanstaltninger.

Én af dem har været i efterværn i Danmark, én har været i kortvarig efterværn, og den sidste blev slet ikke tilbudt efterværn. Den ene af dem kunne ellers have brug for det, da han var et rigtigt dårligt sted i sit liv.

Desuden siger Bonnie Jensen at der ofte opleves en misforståelse af ansvarsfordelingen:

"[...] der er mange der siger, at døgninstitutionen skulle have talt med den unge og hjælpe, men det er ikke dem der kan bestemme noget. [...]"

Bonnie Jensen forklarer yderligere, at når et barn bliver anbragt udenfor hjemmet, så får kommunen ansvaret overfor barnet. Når sagsbehandleren ikke selv når ind til den unge, informerer om hvad efterværn er og tilbyder efterværn, så har den unge sjældent ressourcerne til at undersøge det selv. Desuden fortalte Bonnie Jensen blandt andet også at børnene der er anbragt udenfor hjemmet oplever et stort afsavn til deres familie.

Projektlederen i Kriminalforsorgen forklarer til interviewet at størstedelen af deres unge klienter, det vil sige de unge i alderen 19-20 år, ikke har en aftale med kommunen vedrørende efterværn:

*"[...] det er blevet oplevet en enkelt gang, at en ung person er blevet tilbudt en socialbolig efter sagsbehandlerens arbejdsindsats.
Men det skete først da den unge fyldte omkring 23 år. [...]"*

Projektlederen understreger at der kan være flere årsager til det uden at kritisere kommunens arbejde. Dog opleves det som om, at de "slipper dem" lige så snart de er fyldt 18 år for så bliver det Kriminalforsorgens ansvar.

Projektlederen genkender de massive problemer der kan være forbundet til de unge, men efterspørger også en tidligere indsats for dem. Det bliver påpeget om man kan evaluere efterværnstilbud, og om kommunen arbejder for formynderisk.

Projektmedarbejder i døgninstitutionen Kaassassuk forklarer til interviewet at der, under den tid vedkommende har arbejdet der, ikke har været nogle unge i efterværn. Årsagen til det er at det endnu ikke er blevet oplevet, at en ung person fyldte 18 år under opholdet på døgninstitutionen. Projektlederen fortæller dog om en oplevelse hvor en ung person havde accepteret efterværnstilbud og ventede på bolig. De oplevede at sagsbehandlingen tog meget lang tid, selvom de havde givet alle relevante oplysninger til kommunen. Den unge ventede på at modtage boligen, fordi vedkommende snart skulle fylde 18 år. Det blev ikke til noget alligevel, fordi sagsbehandlingen stoppede efter lang ventetid og der blev ikke gjort mere ved sagen. Projektlederen beretter om, at den unge senere desværre valgte at tage sit eget liv. De andre børn har efterfølgende fået krisehjælp.

Angående spørgsmålet om samarbejdet med kommunen svarer projektmedarbejderen, at det bortset fra ventetiden opleves fint.

9.3 Hvilke foranstaltninger og behandlingstilbud findes der for de unge lovbrydere i Kriminalforsorgens regi?

Dette sidste afsnit af analysedelen vil fokusere på foranstaltninger og behandlingstilbud fra Kriminalforsorgen i Grønland, som er det sidste arbejdsspørgsmål i opgaven.

Til første del af interviewet forklarer projektlederen i Kriminalforsorgen at størstedelen af de unge under 18 år ikke får en anbringelsesdom i anstalten, og Kriminalforsorgen heller ikke fører tilsyn af dem:

"[...] Hvis unge personer på 16-17 år har fået en dom til frihedsberøvelse, starter man i Isikkivik. KIF-afdelingen, f.eks. en afdeling i Sisimiut, har tilsyn med dem undervejs.

Når de unge personer fylder 18 år overflyttes de til anstalten. Vi oplever kun enkelte unge med sådanne domme. [...]"

Projektlederen forklarer endvidere at det er sjældent, at de unge under 18 år bliver registreret til tilsyn i Kriminalforsorgen. Ved dette tilfælde foretages der en personundersøgelse, for eksempel når den unge er blevet mistænkt. Kriminalforsorgen kan på baggrund af viden fra personundersøgelsen indstille til samfundstjeneste eller en anden dom. Unge under 18 år der har begået kriminalitet bliver indberettet til de sociale myndigheder, så de kan føre tilsyn af dem. Det er meget sjældent, at Kriminalforsorgen får de helt unge til tilsyn. Projektlederen siger at de har meget lidt med de unge under 18 år, og klientellet består kun af dem der har begået meget grov vold eller drab.

Jeg stiller spørgsmålet om hvor disse unge bliver anbragt, og dertil svarer projektlederen at de bliver placeret i Isikkivik. Når de unge fylder 18 år overflyttes de til anstalten og fortsætter afsoningen der:

"[...] Når de får en dom når de fylder 18 år, kan vi ofte ved deres dom se at de som 16-17 årige er startet med at begå kriminalitet. Først når de fylder 18 år kommer de til retten. Det er som om at lovbrudene bliver samlet sammen først, og først når de fylder 18 år så falder hammeren. [...]"

Projektlederen fortæller at Isikkivik er en sikret døgninstitution i Sisimiut. Der er få, årligt er der måske to til tre unge under 18 år, der kan blive anbragt i Isikkivik. Kriminalforsorgen fører tilsyn af disse unge.

Dertil spurgte jeg om der er blevet foretaget undersøgelser i forbindelse med Isikkivik, herunder rapporter og årsstatistikker. Projektlederen svarer at der sikkert bliver gjort, men at Kriminalforsorgen ikke modtager dem.

9.3.1 MUMIK – vejen til forandring

Projektlederen beskriver at der tilbydes et kursusforløb kaldet *MUMIK – vejen til forandring* for de indsatte i anstalten. Kurset er tilpasset de indsatte der har fået en anstaltsdom på mere end otte uger. Formålet er at det kriminelle individ får et udbytte af det resocialiserende forløb og dem der fuldfører kurset modtager et kursusbevis. (Ezekiasen, 2018:15)

Projektlederen fortæller at kurset havde været i bero i noget tid, men var i 2021 kørende igen. De fleste af dem der er nået halvvejs er under 25 år og fælles for dem er, at de gerne vil kunne stå på egne ben og få sig en uddannelse.

Følgende viden er indsamlet i forbindelse med den undersøgelse jeg foretog til bachelorprojektet i kriminologi tilbage i 2018.

MUMIK blev sat i gang som et resocialiserende tilbud i 2014. Det er et frivilligt tilbud til de indsatte, hvilket betyder at de kan deltage, fravælge det eller stoppe undervejs i forløbet. Kurset afholdes ud fra et antal af seks til syv indsatte, som mødes i to timer og to gange om ugen. I 2018 var der cirka 35-40 indsatte der havde gennemført det. (ibid. s. 15)

10. Analyse i teoretisk perspektiv

I dette afsnit vil den empiriske indsamling blive behandlet i et teoretisk aspekt. Særligt vil informanternes udtalelser om de særlige sociale faktorer ved opvæksten for de socialt udsatte unge blive analyseret og fortolket ved anvendelse af Pierre Bourdieus teorier om kapitaler og habitus. Efterfølgende vil social arv og ulighed i samfundet blive inddraget for at supplere til afsnittet i et bredere perspektiv.

Ved at anvende teorierne vil jeg stræbe efter at komme frem til mulige forklaringer for den indsamlede viden fra min empiriske undersøgelse. Selvom man skal være påpasselig med at generalisere den indsamlede viden, kan teorierne anvendes til at belyse problemstillingens aktualitet i det grønlandske samfund.

10.1 Kapitaler i forhold til de socialt udsatte unge

Med den indsamlede empiri vedrørende arbejdsspørgsmålet om de særlige sociale faktorer ved de unge lovbryderes opvækst har jeg fået belyst, at der er manglende data for den målgruppe. Årsagen til det er at Kriminalforsorgen på interviewtidspunktet ikke har den nødvendige data. Dog har jeg fået viden der afspejles ved, at størstedelen af informanternes besvarelser beretter at målgruppen af socialt udsatte unge ofte kommer fra socialt belastede hjem hvilket påvirker dem betydeligt.

Som beskrevet i opgavens afsnit 5 om videnskabsteori er empirien behandlet ud fra en kritisk hermeneutisk tilgang. Jeg mener at fordommene vedrørende socialt udsatte unge der medbringes i forståelsesprocessen og forforståelsen af problemstillingen understøttes af udtalelserne fra informanterne. Fagcheferne fra socialområdet i Kommuneqarfik

Sermersooq, centerlederen fra Ungecenteret og projektlederen i Kriminalforsorgen beskriver særligt at de socialt udsatte unge kommer fra socialt belastede hjem:

”De unge der er anbragt i børnehjem har ofte oplevet omsorgssvigt, alkoholmisbrug og seksuel misbrug i hjemmet.” (Centerleder, Ungecenteret)

”Det afhænger også af om den unges familie stadig er i samme misbrugsmiljø fordi det påvirker den unge i en negativ retning.”

(Fagchef, Afdeling for Forebyggelse og Børn- og Familiebehandling)

”De klienter vi har, har ofte været udsat for massivt omsorgssvigt og har haft eller har flere misbrug, har ingen uddannelse, har ikke færdiggjort folkeskolen, de har været anbragt udenfor hjemmet.” (Projektleder, Kriminalforsorgen)

”Grundlæggende er de forskellige, men fællesnævneren er at de har oplevet utryghed i barndommen. Der er en årsag til at deres forældre ikke kan dække deres behov.”

(Fagchef, Afdeling for Myndighed)

I denne sammenhæng er den enkelte unges social kapital i ressourcemæssig underskud. De tidlige oplevelser med ressourcetsvaghed, misbrugsproblemer og omsorgssvigt i hjemmet giver manglende værktøjer til at kunne klare sig nogenlunde når den unge bliver myndig. Informanterne udtrykker at størstedelen af de socialt udsatte unge har en sværere adgang til uddannelse og arbejdsmarked. Desuden har de fleste også en dårlig tilknytning til arbejdsmarkedet og nærmest et ikkeeksisterende sikkerhedsnet vedrørende bolig og økonomi. Deres socioøkonomiske status indikerer dermed en lavere socialklasse i samfundet. I forhold til den kulturelle kapital antyder informanternes udtalelser også, at de socialt udsatte unge besidder ringe ressourcer indenfor det kulturelle referencesystem. Særligt med henblik på at de fleste ikke har færdiggjort folkeskolen, eller har opnået dårlige karakterer til deres afgangseksamen. Af den årsag er der større udfordringer for dem i forhold til at opnå adgangsgivende karakterer på baggrund af mangel på motivation samt misbrugsproblemer. Vedrørende deres økonomiske kapital er de dårligt stillet, da de socialt udsatte unge ikke har midler som kan give dem en fordelagtig position i livet.

Informanterne har ikke direkte udtalt sig om deres ejendele. Dog har centerlederen på Ungecenteret forklaret at nogle af de unge i efterværn ikke betaler husleje:

"Det er en større udfordring at huslejen ikke bliver betalt, men vi forklarer de unge hvor vigtigt det er at betale." (Centerleder, Ungecenteret)

Et andet argument til det er, at mange af dem ikke har et arbejde. Jeg mener at denne målgruppes generelle position i samfundet kan forklares som ringe, fordi de ovennævnte faktorer begrænser de unge i muligheder indenfor uddannelse og job:

"Majoriaq indstillinger bliver afvist på baggrund af hashmisbrug. Så skal de ud og arbejde. Og ingen vil ansætte dem. Især i Nuuk kan det være en udfordring at finde arbejde."
(Projektleder, Kriminalforsorgen)

I forhold til den nævnte ansvarsforvirring på området vurderer jeg at der kan udføres forbedringer indenfor arbejdsprocessen for efterværn. Det primære ansvar ligger hos forældrene, men som samfundsforskeren Bonnie Jensen udtrykker i afsnit 9.2.1 er det bopælskommunen der overtager ansvaret for barnet når der foretages en anbringelse udenfor hjemmet. Centerlederen på Ungecenteret angiver at gennemsnittet for unge i efterværn er på 20:

"Der er 80 unge i alt i hele Ungecenteret, hvor der er ca. 20 i efterværn i gennemsnittet."
(Centerleder, Ungecenteret)

Det kan anses at antallet er en større gruppe, men samfundsforskeren Bonnie Jensen har påvist viden om, at børn anbragt udenfor hjemmet ofte ikke kender til tilbuddene om efterværn. I opgavens indledende afsnit om problemstillingen blev det inddraget, at Kommuneqarfik Sermersooq har udtalt at viden vedrørende efterværnsforanstaltninger er begrænset, på baggrund af et arbejds- og tidspres under indsamlingen af oplysninger. Det belyser forholdene for den offentlige administration som er i ressourcemæssig udfordring særligt på socialområdet. Ifølge lovgivning, jf. afsnit 3.4 i opgaven, er det Kommunalbestyrelsen der senest 6 måneder før barnet fylder 18 år der skal kontakte barnet for at få afklaret om der skal tilbydes efterværn. Det kan diskuteres om det

tidsmæssigt er passende med så stor en afgørelse for den unge, især med henblik på at udtalelserne til interviewet viser umodenhed hos de socialt udsatte unge. Det er under al kritik at efterværn tilbydes i så ringe omfang, især med tanke på at der er så mange børn og unge i Grønland der bliver anbragt på døgninstitution.

Jeg mener derfor at den mangelfulde viden om efterværn i kommunen (jf. afsnit 8. Analysens indledning) kan være en del af mørketallet for området og dermed give et ufuldstændigt billede af virkeligheden. Det understøtter også den negative effekt der er på udviklingen af de socialt udsatte unges liv.

Kriminalforsorgens begrænsede tilbud eller manglende forebyggelsesarbejde for unge under 18 år der havner i et kriminelt miljø giver anledning til diskussionen om begrebet recidiv, det vil sige tilbagefald til kriminalitet. Der foretages indberetninger til de sociale myndigheder når de helt unge begår kriminalitet. Da det administrative pres er en velkendt problemstilling kan det vurderes om opgaven kan løftes ud fra et ressourcemæssigt aspekt.

Det giver anledning til spørgsmålet om det er hensigtsmæssigt, at der først gribes ind når de unge er fyldt 18 år og får en plettet straffeattest.

Kursusforløbet MUMIK bliver afholdt afhængigt af de indsattes accept og tidsvariationen af anstaltsdommene. Som projektlederen forklarer er kurset i 2021 startet igen efter at have været stoppet:

"MUMIK har stået stille i noget tid, men kører igen." (Projektleder, Kriminalforsorgen)

Som det eneste resocialiserende tilbud i Kriminalforsorgen kan betydningen for udførelsen af kriminallovens principper om resocialisering være tvivlsom.

10.2 Socialt udsatte unges habitus

Selv efter flere år med faste rammer i døgninstitutionen opleves det ofte, at de unge opsøger samme livsstil med negative konsekvenser for deres trivsel:

"Nogle af disse unge "mister" vi i systemet."

(Fagchef, Afdeling for Forebyggelse og Børn- og Familiebehandling)

Denne udtalelse styrker Pierre Bourdieus beskrivelse for habitusbegrebet, hvor de socialt udsatte unge tilstræber sig det velkendte. Forklaringerne om at de unge ikke selv har værktøjer til, at komme videre i livet understøtter Bourdieus påstand om, at individet kan have svært ved at gennemskue og påvirke sin egen habitus. Endvidere kan Bonnie Jensens forklaring også forbindes til habitusbegrebet:

"Børnene oplever et utroligt savn til deres familie."

(Bonnie Jensen, Ph.d., Ilisimatusarfik)

Projektmedarbejder i døgninstitutionen Kaassassuk forklarer at de unge kan være tunge at arbejde med efter deres besøg til familien:

"Vi kan mærke at de bliver tungere at arbejde med, når de har været på besøg hos deres familie." (Projektmedarbejder, Kaassassuk)

"De unge der ikke kommer fra børnehjem, men som er henvist til efterværn opleves som mere stærke. Måske fordi de har oplevet mindre omsorgssvigt."

(Centerleder, Ungecenteret)

Disse udtalelser viser at de socialt udsatte unges habitus knytter sig til deres familie, hvor der er fælles adfærdsmæssige dispositioner som udløses af ensartede handlingsmønstre.

10.3 Social arv og social ulighed hos de socialt udsatte unge

Den indsamlede empiri der beskriver en lav socioøkonomisk status for de socialt udsatte unge fremhæver Nils Christies teori om ulighed i velfærdsstaten. Denne målgruppe har ikke en ressourcestærk baggrund, hvilket resulterer i uligheden i et samfundsvidenskabeligt perspektiv. Påstanden om jo mere udstødelse, des større kriminalitet understreges af projektlederen i Kriminalforsorgen. Citatet *"ondt er ikke altid skabt af ondt"* af Christie mener jeg også giver et væsentligt perspektiv, fordi det belyser en sammenhæng mellem et individ og de kriminelle handlinger der kan blive begået. (Christie, 1982:31)

Teorien om social arv kan ikke alene beskrive et endeligt resultat, men kan anvendes til en given undersøgelse af sociale faktorer for individet. Jeg mener at den kan kobles til de andre forelagte teorier i opgaven og dermed forstærke argumenterne om social udsathed. Informanterne beskriver at de socialt udsatte unge ofte kommer fra socialt belastede hjem og det kan understøtte teorien om, at der er risici forbundet med negativ social arv. De socialt udsatte unge har fra opvæksten været påvirket af ressourcetsvaghed i form af omsorg og værktøjer til fremtidig udvikling.

11. Diskussion

Dette afsnit vil omhandle en diskussion af den indsamlede viden og de valgte metoder for undersøgelsen med henblik på at vurdere og reflektere processen for specialeskrivningen. Afsnittet vil også komme ind på en kvalitetsvurdering, hvor kriterierne er beskrevet tidligere i specialet (jf. afsnit 6.8)

I forhold til metodevalget kunne jeg have anvendt den kvantitative tilgang, ved brug af en survey. Derved kunne jeg have indsamlet viden fra flere forskellige respondenter. Jeg kunne eksempelvis have delt surveyen gennem Ilisimatusarfiks mail og det sociale medie Facebook. Denne fremgangsmåde kunne have bidraget med at undersøge hypotesen i opgaven.

I forbindelse med informanterne til den empiriske indsamling ønskede jeg ellers at interviewe indsatte i målgruppen 18-23-årige, men min forespørgsel blev desværre afvist. (jf. afsnit 6 i opgaven) Jeg antager at denne målgruppe ville have givet oplysninger der kunne have været relevante for opgavens resultat. Derudover kunne jeg have interviewet en anden informant fra endnu en døgninstitution for, at kunne sammenligne forholdene på døgninstitutionsområdet. Ligeledes kunne jeg have foretaget et interview af PiSiu – Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd for at få en indsigt i hvad der rører sig i rådets arbejde.

Selvom jeg ikke fik svar på om hvilken betydning socialt efterværn har for ungdomskriminaliteten, mener jeg samlet set at have indsamlet tiltrækkelig data til besvarelsen af mine arbejdsspørgsmål. Empirien har bidraget med viden til emnet om socialt udsatte unge og kan udvikles til en større opgave i det videre arbejde.

Jeg vurderer at opgaven i det hele taget er lykkedes, da jeg har opnået et tilfredsstillende udfald. De væsentligste faktorer der bliver præsenteret i konklusionen er både gyldige, pålidelige og tilstrækkelige. Opgavens ønskede resultat er opnået ved hjælp af den kvalitative- og deduktive tilgang. Den empiriske indsamling der er analyseret og fortolket bidrager til yderligere viden på området.

Vedrørende manglende indsatser og tiltag på forebyggelsesområdet er det relevant at inddrage Inatsisartuts Finanslov for 2023. Et tilbageblik giver et billede af at hvilke områder i samfundet der prioriteres. Indenfor politik er indsatserne overordnet set placeret på sundheds- og ældreområdet, midler til reovering og vedligeholdelse de offentlige

udlejningsboliger og slutteligt en ny indtægtskilde til reducere af sårbarheden for negativ global udsving. (KNR, Finansloven er på plads: Alle partierne er med, 2022)

I et samfundsvidenskabeligt perspektiv er det yderst relevant at fastslå, at det er mest realistisk at forebygge problemstillingen vedrørende socialt udsatte unge ved at tage flere aktører med. Det er både indenfor politik, implementering af tiltag og indsatser, organisationer, råd og frivillighed. Derudover kan forskning på området bidrage til yderligere relevant viden.

12. Konklusion

Dette speciale har til formål at besvare denne problemformulering:

Hvilken betydning har socialt efterværn for ungdomskriminaliteten?

Dertil disse arbejdsspørgsmål:

- Er der nogle særlige sociale faktorer ved de unge lovbyrderes opvækst?
- Hvilke indsatser er der for de socialt udsatte unge?
- Hvilke foranstaltninger og behandlingstilbud findes der for de unge lovbyrder i Kriminalforsorgens regi?

I første afsnit af analysedelen redegjorde jeg for min undersøgelse af de særlige sociale faktorer ved de unge lovbyrderes opvækst. Undersøgelsen viser her at der i Kriminalforsorgens regi ikke foreligger data i kategorien for de helt unge lovbyrder, da deres unge klientel ofte består af 19-20 årige.

Den empiriske videns indsamling der berører disse områder; Kommuneqarfik Sermersooqs Afdeling for Forebyggelse, Børn- og Familiebehandling samt Myndighedsafdeling, Ungecenteret, døgninstitutionen Kaassassuk og sidst samfundsforskeren Bonnie Jensen, beskriver et fælles karakteristika for socialt udsatte unges opvækst. Fællestrækket belyser at denne specifikke målgruppes barndom har været præget af misbrugsproblemer, omsorgssvigt og seksuelle overgreb.

I andet afsnit af analysedelen gav jeg en beskrivelse af undersøgelsen for hvilke tiltag og indsatser der er aktuelle for socialt udsatte unge. Ved denne undersøgelse får jeg det belyst, at efterværn tilbydes på et ikke tilfredsstillende niveau. Årsagen heraf beror på, at sagsbehandlernes formidling af efterværn kan virke utydelig, hvilket medfører at de unge ikke får nok kendskab til efterværn. En anden udfordring er at der i den offentlige administration er mangel på ressourcer, hvilket påvirker effekten for sagsbehandlingen på efterværnsområdet. Ved tidspunktet for foretagelsen af interviewene var de pågældende ansvarsområder for efterværn i Kommuneqarfik Sermersooq under en

organisationsændring. Nogle af informanternes udtalelser vedrørende vurdering af samarbejdet mellem dem og kommunen har givet et indtryk af, at sagsbehandlingstiden kan være lang. Det kan formodes at disse faktorer har påvirket udførelsen af praksis for efterværn.

I tredje og sidste afsnit af analysedelen har jeg undersøgt hvilke foranstaltninger og behandlingstilbud Kriminalforsorgen tilbyder for unge lovbyggere. Indsamlingen af oplysningen viser, at der ikke findes tilbud rettet mod denne målgruppe.

Den opstillede hypotese;

Grundet den mangelfulde indsats ved efterværn af socialt udsatte unge, får flere af disse unge forværret deres livskvalitet, herunder i form af misbrugsproblemer og dårlig tilknytning til uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedet. Disse problemer medfølges ofte af, at der begås lovbrud hvilket øger statistikken for ungdomskriminaliteten i Grønland.

kan derfor delvist bekræftes. Påstanden om at manglende efterværn er medårsag til et stigende tal for ungdomskriminalitet forkastes på baggrund af manglende data på området. Dog kan det bekræftes at den mangelfulde indsats af efterværn kan påvirke de socialt udsatte unges livskvalitet i retning af misbrugsproblemer, dårlig tilknytning til uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedet.

Et generelt manglende fokus i det administrative for efterværn har betydning i et bredere aspekt. Dog kan denne undersøgelse ikke besvare hvilken betydning efterværn har for ungdomskriminaliteten fordi eksisterende viden om de unge lovbyggere ikke er tilstrækkelig.

13. Perspektiverende bemærkninger

Dette afsnit vil omhandle de faktorer der ikke er blevet inddraget i undersøgelsen, men som vurderes relevante for specialets problemstilling i en perspektiverende forstand. Dette med henblik på at give et bredere synspunkt i et samfundsvidenskabeligt aspekt.

13.1 "Vold løser ikke problemer – vold skaber problemer"

Nutidens teknologi giver os adgang til at følge med i hvad der sker i omgivelserne, uden at man behøver at være fysisk til stede. Det er med til at fjerne afstanden mellem individer, men er samtidig også med til at skabe en mur i mellem dem. I lokalbefolkningen i Nuuk, såvel som i resten af Grønland, er der på de sociale medier de seneste år blevet delt mange korte videoklips af meget unge personer der udøver fysisk vold på andre børn og unge. Det er en kendt problemstilling for samfundet, da disse hændelser foregår i flere steder i Grønland. Børnetalsmanden i Grønland udtalte sig i 2021 også om sagen via nyhedsmediet KNR, hvor hun fremhævede at børn der udøver psykisk og fysisk vold, er børn der råber om hjælp. Grønlands Politis chef for forebyggelse og analyse udtalte sig om tendensen og beskrev at politiet har bemærket flere grove sager om unge der udøver vold mod andre unge. (KNR, Børnetalsmand og politiet: Vold blandt børn er en bekymrende tendens, 2021) Filmklipsene har skabt en masse diskussioner online, hvor voksne blandt andet opfordrer til selvtægt. Det er relevant at inddrage disse vinkler da de er med til, at beskrive forholdene for vold mellem unge, hvilke reaktionsmønstre der opleves i samfundet og hvad der tilbydes for at forebygge problemet.

Det er en trist kendsgerning at der opleves flere og flere voldsepisoder mellem unge. I 2021 udgav VIVE, Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd, en rapport om forebyggende kommunale indsatser til børn og unge i psykisk mistrivsel med udgangspunkt i FN's Børnekonvention. I den sammenhæng blev det præsenteret at en HBSC-undersøgelse har vist at cirka en tredjedel af 11-, 13- og 15-årige grønlandske børn og unge oplever psykiske og fysiske problemer der påvirker deres livskvalitet. (Børn og unges adgang til psykisk hjælp i Grønland, 2021:9)

Endvidere kom rapporten også ind på at personalemangel i de grønlandske kommuner ofte medfører, at opgaverne bliver personafhængige. Der sidder ofte én person til, at varetage flere ansvarsområder, hvilket kan resultere i at opretholdelsen af sociale støttetilbud bliver forhindret. (ibid. s. 29)

Selvstyret har siden 2016 tilbudt et gratis og landsdækkende tilbud der består af terapeutiske samtaler til både mænd og kvinder. Denne informationskampagne kaldet Alliaq arbejder med sloganet: *"Vold løser ikke problemer – vold skaber problemer"*. I februar 2022 blev der i en artikel på nyhedsmediet Sermitsiaq nævnt, at der i det forgangne år havde været en stigning i antallet af borgere der var blevet henvist til Alliaq. Kønsfordelingen var på 48 mænd og 31 kvinder i aldersgruppen 18 til 39 årige. Til sammenligning var der i 2020 blevet henvist 59 borgere. Artiklen beskrev blandt andet også, at størstedelen af henvisningerne kom fra Kommuneqarfik Sermersooq. (Sermitsiaq, Flere erkender voldelig adfærd, 2022) I Grønland Politis Årsstatistik for 2021 var antallet af anmeldelser af voldsforbrydelser på 1.348. Størstedelen af gerningstidspunktet for disse var natten til lørdag. (Grønlands Politi, 2021:8-9) Der forekom ikke en geografisk fordeling for de registrerede voldsepisoder, dog er det en velkendt problemstilling på landsplan.

13.2 Institutionsbørn der prostituerer sig for hash

KNR bragte i december 2023 nyheden om, at børn og unge prostituerer sig i Qeqqata Kommunia. Ifølge KNR er det Børnerejseholdet, der sammen med Politiet i Sisimiut, har undersøgt og afsløret et børneprostitutionsnetværk. Opdagelsen beskriver børn i alderen 15 år der er anbragt på institutioner, der bliver nødt til at prostituere sig for at skaffe hash. Formanden for MAPI – Meeqqat Angajoqqaallu Peqqinnissaatigut Ikinngutaat udtaler sig i artiklen om, at foreningen også kender til børn helt ned til otteårsalderen der sammen med andre børn fra døgninstitutionerne går ud om natten og havner i det kriminelle miljø. Det tilføjes også at institutionerne har kendskab til problemet, men at der ikke bliver gjort noget ved det. (KNR, MAPI-formand: Børn prostituerer sig for at ryge hash, 2023)

Hvad bliver der af disse socialt udsatte- og belastede unge i fremtiden? Med så hård en start på livet og svigt fra både egen familie og systemet er det skræmmende at tænke på hvor stor en opgave det bliver at løfte.

13.3 Døgninstitutioner der ikke kan magte særligt udsatte unge

En anden aktuel nyhed fra december 2023 der har skabt masser af omtale i lokalsamfundet, er en døgninstitution der har et koncept om at tage anbragte børn med ud til en bygd i Nuuk. De lokale i bygden har udtryk stor utilfredshed fordi der menes at børnene skaber ballade i bygden. (KNR, Beboere er blevet utrygge af anbragte børn i bygden, 2023) Den ansvarlige bag projektet har i samme artikel udtalt, at de unge der

bliver anbragt på denne døgninstitution er af den gruppe som de andre døgninstitutioner ikke vil have. Kommuneqarfik Sermersooq udtaler sig om sagen hvor de forklarer, at man nogle gange står mellem et dårligt og lidt dårligere valg. Denne udtalelse beskriver direkte at kommunen vurderer forholdene på området for dårlige og at der er mangel på tiltag af løsningsmuligheder. (KNR, Kommune: Vi bør ikke anbringe børn hos Nuuk Outdoor – men børnene bliver, 2023)

Man kan eventuelt med fordel lave en undersøgelse af fagligheden af de ansatte på døgninstitutionerne, når det bliver påpeget at de ikke kan klare de unge i den svære målgruppe. Det er endnu et underbelyst område og en ubegrundet antagelse, men det er et velkendt rygte at mange børnehjem i Grønland har ufaglærte medarbejdere.

13.4 Mangel på ressourcer på socialområdet

Som en fortsættelse af forrige underafsnit er det relevant at tilføje den store mangel på ressourcer på socialområdet. Det er blevet konstateret at der på landsplan er mange socialsager og at der er mangel på ressourcer på socialområdet hvilket medfører at for få socialrådgivere har for mange sager. Der mangler flere fagfolk på socialområdet og det var primært af den årsag at det tværgående samarbejde mellem Grønland og Danmark blev oprettet for perioden 2020-2023. Socialstyrelsen i Grønland fører 11 initiativer, der er forankret i det sociale børne- og ungeområde. (Socialstyrelsen, n.d.)

Andre politiske tiltag og ikke mindst frivillighed er også vigtige for at løfte opgaven. Eksempelvis har Island med indførslen af udgangsforbud af unge under 13 år, lykkedes med at få de unge til at drikke mindre og være mere aktive. (Seismo, Baggrund: I Island er det lykkedes at få de unge til at drikke mindre – hvad er der sket?, 2021) Frivillige såsom "Nuummi unnuarissat – Natteravnene Nuuk" er personer der går bestemte ruter i bylivet om aftenen for at skabe større lokal tryghed, særligt med fokus på at hjælpe børn og unge. (Nuummi Unnuarissat – Natteravnene Nuuk n.d.)

På et samfundsvidenskabeligt grundlag er det et vidt begreb, at skulle forholde sig til samfundets struktur i forhold til udvikling med henblik på politiske målsætninger. Alligevel kan faktorer som politiske tiltag, frivillighed og medansvar være med til, at skabe forandringer på længere sigt.

14. Litteraturliste

Bøger

Juul, Søren og Pedersen, Bransholm Kirsten (2012): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori, En indføring*, 1. Udgave, 3. Oplag, Hans Reitzels Forlag

Olsen, Poul Bitsch og Pedersen, Kaare (2018): *Problemorienteret projektarbejde*, 5. Udgave, Samfundslitteratur

Bryman, Alan (2012): *Social Research Methods*, 4th Edition, Oxford University Press

Andersen, Heine og Kaspersen, Lars Bo (2013): *Klassisk og moderne samfundsteori*, 5. Udgave, 3. Oplag, Hans Reitzels Forlag

Ploug, Niels (2007): *Social arv og social ulighed*, 1. Udgave, 2. Oplag, Hans Reitzels Forlag

Skydsbjerg, Henrik (1999): *Grønland – 20 år med Hjemmestyre – en samtidshistorie om Grønlands udvikling under hjemmestyret*, 1. Udgave, Atuagkat

Christie, Nils (1982): *Hvor tett et samfunn?*, 2. Rev. utgave, Universitetsforlaget

Høigård, Cecilie og Finstad, Liv (1997): *Kriminologi*, 4 utg., Pax forlag Oslo

Antologi: Sørensen, Anne-Stina og Michael Hviid Jacobsen (2013): *Kriminologi – en introduktion*, 1. Udgave, Hans Reitzels Forlag, Kapitel 1 ”Kriminalitet i tal” s. 23-38

Litteraturhenvisning: Balvig, F., Holmberg, L. & Sørensen, A-S. (2005): *Ringstedforsøget. Livsstil og forebyggelse i lokalsamfundet*. København: Jurist- og Økonomiforbundets Forlag

Goldschmidt, Verner (1954): *Den grønlandske kriminallov og dens sociologiske baggrund*
Litteraturhenvisning: Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab Årgang 42, Nr. 3, s. 242-268

Kvale, Steinar og Brinkmann, Svend (2015): *Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*, 3. Udgave, 1. oplag, Hans Reitzels Forlag

Rapporter

Naalakkersuisut (2011): *Skatte- og Velfærdskommissionen – Børn og unge – Baggrundsrapport – Marts 2011*

<<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Finans/DK/Betaenkning/Baggrundsmateriale%20B%C3%B8rn%20og%20Unge.pdf>>

Departementet for Familie og Justitsvæsen, Grønlands Selvstyre (2014): *Rapport – Afdækning – Handleplaner – Anbragte Børn og Unge*

<<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Familie/DK/Rapport%20Afd%C3%A6kning%20Handleplaner%20Anbragte%20%20B%C3%B8rn%20%20og%20%20Unge.pdf>>

Institut for Menneskerettigheder (2019): *Børn og Unge – Status i Grønland*

<https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/04_april_19/imr_status_bu_dk.pdf>

Grønlands Politi (2020, 2021, 2022): *Årsstatistik*

VIVE, Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (2021): *Børn og unges adgang til psykisk hjælp i Grønland*, VIVE og forfatterne

<https://mio.gl/wp-content/uploads/2022/02/301312_Born-og-unges-adgang-til-psykisk-hjaelp_PDF-UA.pdf>

Forskning

Lauritsen, Annemette Nyborg (2011): *Anstalten – frihedsberøvelse i Grønland*, Ilisimatusarfik, Grønlands Universitet

Jensen, Bonnie (2021): *Barndomshjem eller børnehjem? – Et kvalitativt studie af 38 børns oplevelser af at blive og være anbragt på døgninstitution i Grønland*, Ilisimatusarfik, Grønlands Universitet

Ezeikiassen, Julia Lyng (2018) BA-opgave: *Hvordan udføres kriminallovens principper om resocialisering i praksis? – En undersøgelse af resocialisering af de indsatte i anstalten i Nuuk*, Ilisimatusarfik, Grønlands Universitet

Videnskabelige artikler

Lauritsen, Annemette Nyborg (2017): *Vis mig dine fanger... - et indblik i Grønlands indsattepopulation*, Ilisimatusarfik, Grønlands Universitet, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, Årgang 104, Nr. 2

Lovgivning

Inatsisartutlov nr. 20 af 26. Juni 2017 om støtte til børn

<<http://lovgivning.gl/lov?rid=%7BC0568A94-99F2-442B-A3EB-554FDBF9F77F%7D>>

Kriminallov for Grønland, udgivet d. 1. Maj 2008, nr. 306

Internetsider

Grønlands Statistik, 2023 Grønlands befolkning pr. 1. april:

<<https://stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&sc=BE&version=202302>>

KNR, "Finansloven er på plads: Alle partierne er med", d. 14. November 2022:

<<https://knr.gl/da/nyheder/finansloven-er-p%C3%A5-plads-alle-partierne-er-med>>

KNR, "MAPI-formand: Børn prostituerer sig for at ryge hash" d. 20. December 2023:

<<https://knr.gl/da/nyheder/mapi-formand-boern-prostituerer-sig-ryge-hash>>

KNR, "Beboere er blevet utrygge af anbragte børn i bygden" d. 27. December 2023:

<<https://knr.gl/da/nyheder/beboere-er-blevet-utrygge-af-anbragte-boern-i-bygden>>

KNR, *"Kommune: Vi bør ikke anbringe børn hos Nuuk Outdoor – men børnene bliver"* d. 28. December 2023:

<<https://knr.gl/da/nyheder/kommune-vi-boer-ikke-anbringe-boern-hos-nuuk-outdoor-men-boernene-bliver>>

Seismo, *"Baggrund: I Island er det lykkedes at få de unge til at drikke mindre – hvad er der sket?"* d. 18. Januar 2021:

<<https://seismo.dk/baggrund-i-island-er-det-lykkedes-at-faa-de-unge-til-at-drikke-mindre-hvad-er-der-sket/>>

Sermitsiaq, *"Flere erkender voldelig adfærd"* d. 17. Februar 2022:

<<https://sermitsiaq.ag/node/235436>>

Nuummi Unnuarissat – Natteravnene Nuuk n.d.:

<<http://nuuk.natteravnene.dk/>>

KNR, *"Børnetalsmand og politiet: Vold blandt børn er en bekymrende tendens"* d. 19. Februar 2021:

<<https://knr.gl/da/nyheder/b%C3%B8rnetalsmand-og-politiet-vold-blandt-b%C3%B8rn-er-en-bekymrende-tendens>>

Socialstyrelsen, Samarbejde for børn og unge 2020-2023 n.d.:

<https://socialstyrelsen.gl/8_om_socialstyrelsen/groenlandsk-dansk-tvaergaande-samarbejde?sc_lang=da>

Billeder, figurer og tabeller

Ilisimatusarfiks logo på forsiden:

<<https://da.uni.gl/media/1434450/rundt-uni-logo.jpg>>

Figur af hermeneutisk cirkel:

Illustration udarbejdet af Julia Lynge Ezekiasen ved hjælp af programmet PowerPoint

Figur af processen for efterværnsarbejde:

Illustration udarbejdet af Julia Lynge Ezeikiassen ved hjælp af programmet Word

Bilag

- 1: Interviewguide – Kommuneqarfik Sermersooq, Forvaltning for Børn og Familie, Afdeling for Forebyggelse, Børn- og Familiebehandling
- 2: Interviewguide – Kommuneqarfik Sermersooq, Ungecenteret i Nuuk
- 3: Interviewguide – Kommuneqarfik Sermersooq, Forvaltning for Børn og Familie, Afdeling for Myndighed og Børnehjem
- 4: Interviewguide – Kriminalforsorgen Grønland, Hovedkontoret i Nuuk
- 5: Interviewguide – Bonnie Jensen, Ph.d., Ilisimatusarfik, Grønlands Universitet
- 6: Interviewguide – Døgninstitutionen Kaassassuk, Nuuk